

VENÄJÄNKIELISTEN NUORTEN KÄSITYKSIÄ JA  
KOKEMUKSIA PÄIHTEISTÄ PÄÄKAUPUNKISEUDULLA

Svetlana Mustafi ja  
Ekaterina Tumarova  
Opinnäytetyö, kevät 2010  
Diakonia-ammattikorkeakoulu  
Diak Etelä, Helsinki  
Sosiaalialan koulutusohjelma  
Sosionomi (AMK)

## TIIVISTELMÄ

Mustafi Svetlana & Tumarova Ekaterina. Venäjänkielisten nuorten käsityksiä ja kokemuksia päihteistä pääkaupunkiseudulla. Helsinki, Kevät 2010, 65 s., 1 liite.

Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diak Etelä, Helsinki. Sosiaalian koulutusohjelma, sosionomi (AMK).

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, kuinka paljon venäjänkieliset nuoret tietävät huumeista ja alkoholista. Tutkimuksen avulla haluttiin myös saada selville, miksi nuoret alkavat kokeilla niitä ja miten huumeet ja alkoholi leviävät nuorten keskuudessa.

Tutkimus on kvantitatiivinen. Tutkimusaineisto kerättiin Helsingin, Espoon ja Vantaan alueilla. Tutkimukseen osallistui yhteensä 70 nuorta, joista tyttöjä oli 45 ja poikia 25. Iältään he olivat 13–18-vuotiaita. Aineisto kerättiin kyselylomakkeilla. Nimetön kysely koostui kahdesta tutkimuksen pääosiosta: 1. nuorten tietoisuus huumeista ja heidän suhtautumisensa niihin ja niiden käyttöön; 2. nuorten tietoisuus alkoholista ja heidän suhtautumisensa siihen ja sen käyttöön. Aineisto on analysoitu Pietarissa Leningradin alueen päihdeyksikön toteuttaman ohjelman avulla. Aineiston analyysivaihetta varten käytettiin Excel- ja SPSS-ohjelmia ja tulokset kirjattiin taulukoihin.

Tutkimustulokset osoittivat, että nuoret tiesivät huumeista ja alkoholista aika paljon. Melkein kaikki haastatelluista olivat kuulleet huumeista ja osasivat luetella suosituimmat huumaavat aineet, kuten marihuana ja kokaiini. Nuorten tietoisuus huumeiden haitoista oli kuitenkin puutteellinen. Nuorista yli puolet oli tutustunut huumeisiin 13–16-ikäisinä. Tuloksista ilmeni, että suurin osa nuorista on tutustunut alkoholijuomiin 12–14-vuoden ikäisinä. Nuorten ensimmäinen alkoholikokeilu tapahtui kaveriporukassa. Lisäksi kävi ilmi, että huumeiden ja alkoholin käytön aloittamisen syitä olivat uteliaisuus ja tilapäisen ”hyvän fiiliksen” saaminen. Päihteiden päälevittäjinä olivat ystävät ja kaverit ja päihteitä käytettiin tavallisimmin vapaa-ajan vieton paikoissa.

Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää työssä maahanmuuttajanuorten parissa, suunniteltaessa päihteiden käytön ehkäisyyn liittyvää toimintaa nuorille kouluissa ja muissa yhteisössä.

Asiasanat: maahanmuuttajanuoret, alkoholi, huume, ennaltaehkäisevä työ

## ABSTRACT

Mustafi, Svetlana and Tumarova, Ekaterina. Russian-speaking youngsters' perceptions and experiences of intoxicants in the metropolitan area. 65 p., 1 appendix.  
Language: Finnish. Helsinki, Spring 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services.  
Degree: Bachelor of Social Services.

The purpose of the study was to find out how much the Russian-speaking youngsters know about the drugs and alcohol. The study also intended to find out why young people began experimenting with drugs and alcohol and how they were spreading among the youngsters.

The quantitative research method was used in the study. The research material was collected in the areas of Helsinki, Espoo and Vantaa. Altogether 70 youngsters took part in the research, of which 45 were females and 25 males aged between 13–18-years. The material was collected by using a questionnaire. The questionnaire included questions concerning youngsters' awareness and attitudes toward drug and alcohol. The material has been analysed in St. Petersburg with the help of Excel and SPSS programmes. The analysis was conducted in the Leningrad area by the intoxicant unit.

The study results showed that young people's awareness of drugs and alcohol was good. Almost all the interviewees had heard about drugs and could list the most popular intoxicants such as marijuana and cocaine. Youngsters' awareness of the drug abuse, however, was insufficient. The majority of the youngsters had become acquainted with alcoholic beverages at the age of 12-14. The youngsters' first experiment with alcohol took place in a group of friends. More than half of the interviewees had become acquainted with drugs at the age of 13–16. Moreover, the results of the study demonstrated that the reasons for drug and alcohol abuse were the curiosity and acquisition of a temporary good feeling. Furthermore, the study revealed that the drug dealers were friends and the drug use happened on leisure time.

As a conclusion, these young people would benefit from preventive psycho-social work. It might improve their self control and self-esteem. In addition, early experiments on intoxicants can lead to disturbances in physical and mental development. Also, intoxicant abuse can give a hint of problems in families.

Keywords: immigrant youth, alcohol, drugs, preventive work

## АННОТАЦИЯ

Светлана Мустафи и Екатерина Гумарова. Уровень информированности о наркотиках и алкоголе среди русскоязычных подростков, проживающих в столичном регионе Хельсинки. Хельсинки, весна 2010. 65 с., 1 приложение.

Институт "Diakonia". Образовательная программа по социальным наукам. Бакалавр социальных наук.

Целью данного исследования было выяснить, как хорошо русскоязычные подростки информированы о наркотических веществах и алкоголе, почему подростки начинают их употреблять, и как происходит распространение наркотических средств и алкоголя среди молодежи.

Исследование было квантитативным. Материалы для исследования собирались на территории городов Хельсинки, Вантаа и Эспоо. В данном исследовании принимало участие 70 подростков, 45 девочек и 25 мальчиков. Метод исследования – анонимный, анкетированный опрос с различной степенью формализации. Анонимная анкета состояла из двух основных блоков, которые определялись целями исследования: 1. анализ уровня информированности подростков о наркотических веществах и отношении опрошенных к ним; 2. анализ уровня информированности подростков об алкоголе и их отношения к нему. Материалы исследования обрабатывались специалистами «Лонд» (Ленинградский Областной Наркологический Диспансер) с помощью специально разработанной программы. В результате проведения опроса был сделан количественный анализ с помощью программ Excel и SPSS и качественный анализ на основании полученных результатов.

Результаты исследования показали, что информированность подростков о наркотиках и алкоголе была хорошей. Почти все подростки слышали о наркотиках и могли перечислить самые популярные из них, такие как марихуана и кокаин. Также результаты показали, что у большинства подростков желание попробовать алкоголь возникает в возрасте 12-14 лет. Первая проба алкогольных напитков происходит в компании друзей и приятелей. Желание подростков попробовать наркотические вещества приходится у большей части подростков на возраст 13-16 лет. Анализ полученных ответов показал, что среди выявленных причин употребления наркотиков лидирует такой фактор как "любопытство" и "получение кратковременного удовольствия". Так же в ходе исследования было установлено, что главными распространителями наркотических веществ являются друзья и приятели в компаниях. Употребление наркотиков в большинстве случаев происходит в местах свободного времяпрепровождения.

Итоги данного исследования можно использовать в работе с подростками-иммигрантами, в планировании алкогольно-наркологической профилактической работы с подростками в школах и обществе.

Ключевые слова: подростки-иммигранты, алкоголь, наркотические вещества, профилактическая работа

## SISÄLLYS

|   |    |
|---|----|
| 1 JOHDANTO .....  | 7  |
| 2 MAAHANMUUTTO.....   | 9  |
| 2.1 Maahanmuuttajat.....  | 9  |
| 2.2 Maahanmuutto Suomeen.....   | 9  |
| 2.3 Sopeutuminen uuteen maahan.....   | 10 |
| 3 NUORUUS .....   | 14 |
| 3.1 Nuoruus elämänvaiheena .....  | 14 |
| 3.2 Kasvu ja kehitys nuoruusiässä .....   | 14 |
| 3.3 Nuorten maahanmuuttajien hyvinvointiin vaikuttavat tekijät.....   | 17 |
| 3.4 Riskikäyttäytyminen .....   | 17 |
| 3.5 Alkoholien ja huumeiden vaikutus nuoriin.....   | 18 |
| 3.6 Nuorten päihteiden käytön syyt .....  | 19 |
| 4 TUTKIMUKSEN KÄSITTEET .....   | 23 |
| 4.1 Päihteet.....   | 23 |
| 4.2 Ehkäisevä päihdetyö.....  | 23 |
| 5.1 Most ry .....   | 25 |
| 5.2 Most ry -venäjänkielisten perheiden ohjaus-, tuki ja neuvontapisteen<br>kehittämisprojekti (2007–2009)..... | 27 |
| 5.3 Leningradin alueen päihdeyksikkö .....  | 28 |
| 5.4 Nuoriin kohdistunut toiminta .....  | 29 |
| 6 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....  | 30 |
| 6.1. Tutkimuksen tarkoitus.....   | 30 |
| 7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS .....  | 31 |
| 7.1 Tutkimusmenetelmä ja aineiston keruu .....  | 31 |
| 7.2 Kyselylomakkeen laatiminen.....   | 32 |
| 7.3 Aineiston analysointi.....  | 33 |
| 8 TUTKIMUKSEN TULOKSET .....  | 34 |
| 8.1 Vastaajien taustatiedot .....   | 34 |
| 8.2 Nuorten tietämys huumeista ja heidän suhtautumisensa niihin .....   | 37 |

|   |    |
|---|----|
| 8.3 Nuorten tietämys alkoholista ja heidän suhtautumisensa siihen ..... | 45 |
| 9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA .....                                      | 51 |
| 9.1 Tutkimustulosten tarkastelua .....                                  | 51 |
| 9.2 Tutkimuksen luotettavuus .....                                      | 54 |
| 9.3 Tutkimuksen eettisyys.....  | 55 |
| 9.4 Jatkotutkimus- ja kehittämissuhteita .....                          | 55 |
| 9.5 Prosessin eteneminen ja ammatillinen kasvu .....                    | 56 |
| LÄHTEET.....  | 58 |
| LIITTEET .....  | 61 |
| LIITE 1 .....   | 61 |

## 1 JOHDANTO

Tämän tutkimuksen lähtökohtana on omakohtaisten kokemusten pohjalta muodostamamme havainto venäjänkielisten maahanmuuttajanuorten riskistä joutua pahenevaan syrjäytymiskierteeseen päihteiden käytön seurauksena. Aihe on mielestämme ajankohtainen, sillä Helsingissä asuu paljon venäläisiä maahanmuuttajanuoria. Pääkaupunkiseudulla asui vuonna 2008 yli 3000 15–24-vuotiasta venäläistä. Määrä kasvaa vuosittain sadoilla. Joukkoon mahtuu sekä Suomeen vastikään muuttaneita että maassa lapsesta saakka asuneita nuoria. Monet heistä käyvät suomalaista koulua ja puhuvat erinomaista suomea, mutta vapaa-aikansa he viettävät yksinomaan venäläisten ystäviensä kanssa. Syyksi suomalaisten ystävien vähäisyyteen nuoret mainitsevat kieliongelmiensa lisäksi erot maailmankatsomuksessa, luonteessa ja käyttäytymisessä. Yleensä omasta ryhmästä haetaan tukea venäläiselle identiteetille yhteisen alkuperän, kulttuurin, ajattelutavan ja erityisesti kielen perusteella. (Pettersson 2008.)

Tietojemme mukaan yleisimmin venäjänkielisten maahanmuuttajanuorten ongelmien taustalla ovat heikko suomen kielen taito, kouluvaikeudet, kulttuurierot sekä sopeutumisvaikeudet ja taloudelliset ongelmat (ei ole mahdollisuutta osallistua rahan puutteessa aktiviteetteihin ja harrastuksiin). Kaikki edellä mainitut ongelmat voivat ajaa syrjäytymisvaaraan, jonka seurauksena voi syntyä kiinnostus päihteisiin. Nuoret saattavat myös samaistua huonoihin kaveriporukoihin.

Kiinnostuksemme maahanmuuttajanuoria kohtaan on herännyt työskennellessämme useita vuosia vapaaehtoisina venäjänkielisessä Most-yhdistyksessä. Yhdistys on perustettu vuonna 2004. Yhdistyksen jäsenmäärä vaihtelee vuosittain, mutta keskimäärin siihen kuuluu 120 jäsentä.

Tutkimuksemme on kvantitatiivinen. Tutkimuksessamme haimme vastauksia seuraaviin kysymyksiin: miksi nuoret alkavat kokeilla alkoholia ja huumeita ja miten ne leviävät nuorten keskuudessa. Halusimme myös selvittää nuorten tietämystä päihteistä ja sitä, kuinka päihteiden käyttö on yleistynyt venäjänkielisten nuorten elinympäristössä.

Selvitämme myös nuorten mielipiteitä siitä, mitä kannattaa tehdä, jotta päihteet eivät olisi nykyisessä määrin nuorten kiinnostuksen kohteena.

Päädyimme suuntaamaan tutkimuksemme 13–18-vuotiaisiin nuoriin, koska tämän ikäiset ovat enemmistönä Most ry:n toiminnassa. Tiedonkeruumenetelmänä tutkimuksessa käytettiin nimetöntä kyselylomaketta. Keruumenetelmäksi valitsimme kyselylomakkeen siksi, että näin saisimme mahdollisimman laajan aineiston ja että nuorten olisi helpompi vastata päihteisiin liittyviin kysymyksiin.

Toivomme, että tutkimuksestamme olisi apua ja hyötyä niin vanhemmille kuin maahanmuuttajanuorten parissa työskenteleville työntekijöille esimerkiksi nuorisotaloissa, terveyskeskuksissa, neuvoloissa, kouluissa sekä järjestöissä.



## 2 MAAHANMUUTTO

### 2.1 Maahanmuuttajat

Eräs tärkeimpiä käsitteitä tutkimuksessamme on maahanmuuttaja. Maahanmuuttajalla tarkoitetaan henkilöä, joka muuttaa maahan jäädäkseen. Maahanmuuttajia ovat siirtolaiset, pakolaiset ja paluumuuttajat. Heidät voidaan jakaa muuttonsa perusteella kahteen ryhmään, eli niihin, joiden on ollut pakko lähteä kotimaastaan ja niihin, jotka ovat lähteneet omasta kotimaastaan vapaaehtoisesti. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat pakolaiset ja jälkimmäiseen siirtolaiset ja paluumuuttajat. (Mikkola 5, 1997.)

### 2.2 Maahanmuutto Suomeen

Kun ihminen muuttaa uuteen maahan, hän kohtaa uuden kulttuurin ja ympäristön. Maahanmuuttaja joutuu oppimaan ja sopeutumaan uuteen kulttuuriin. Tämä kotoutuminen on pitkä prosessi ja koskee jopa useaa sukupolvea. Maahanmuutto ja uuteen sosiokulttuuriseen ympäristöön sopeutuminen ovat haasteita sekä nuorille että vanhemmille. (Liebkind, Mannila, Jasinskaja-Lahti, Jaakkola, Kyntäjä & Reuter 2004, 17.)

Viidessätoista vuodessa maahanmuuttajien määrä on viisinkertaistunut Suomessa. Tähän on monta syytä, joista suurimpana Neuvostoliiton hajoaminen vuonna 1990 ja inkerinsuomalaisten hyväksyminen paluumuuttajiksi. Somalian suuret pakolaismäärät samana aikana kasvattivat myös ulkomaalaisten määrää. Ulkomaalaisten määrän kasvua voi myös selittää yleisesti Suomen kansainvälistymisellä, jota Suomen EU-jäsenyys vuonna 1995 vauhditti. (Maahanmuuttajien neuvontapisteen vuosiraportti 2005.)

Suomessa asuu kaikkiaan noin 160 000 ulkomaan kansalaista tai ulkomailla syntyntyä. Helsingissä maahanmuuttajien osuus kuntalaisista on noin 6 prosenttia. (Peltola & Metso 2008, 27.) 1990-luvun alusta lähtien ulkomaalaisten määrä on kasvanut nopeasti Helsingissä. Vuodenvaihteessa 2008–2009 Helsingissä asui 38 564 ulkomaan kansalaisia, mikä on 6,7 % kaupungin väestöstä. Helsingin ulkomaan kansalaiset

edustavat 147 eri kansalaisuutta. Vuoden 2008 aikana maahanmuuttajien määrä lisääntyi 2 371 hengellä. Ulkomaan kansalaisten lisäksi Helsingissä asuu 19 751 ulkomailla syntynyttä Suomen kansalaista. Yhteensä muunkielisiä, kuin suomenkielisiä ja ruotsinkielisiä, oli 55 245 henkeä eli 9,6 % helsinkiläisistä. (Helsingin kaupungin Tietokeskus 2009, 4; Maahanmuuttajien neuvontapisteiden vuosiraportti 2005.)

Suomen maahanmuuton erityispiirteenä on se, että eniten maahanmuuttajia on tullut Venäjältä, Virosta tai muualta entisestä Neuvostoliitosta (Jasinskaja-Lahti 2006, 124). Vuoden 2007 lopun tilastojen mukaan Suomessa asui kaikkiaan 26 200 Venäjän kansalaista, joista venäjänkielisiä lapsia ja nuoria oli:

- 0–6-vuotiaita           3 148 henkilöä
- 7–12-vuotiaita       2 591 henkilöä
- 13–17-vuotiaita      2 734 henkilöä
- 18–21-vuotiaita      3 144 henkilöä

Toiseksi suurin kansalaisuusryhmä olivat virolaiset (20 000). Kolmanneksi suurimman ryhmän muodostivat somalialaiset (4 831). (Tanttu 2008, 22.)

Lähes puolet (44 %) ulkomaalaisista asuu pääkaupunkiseudulla eli Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniaisissa (Liebkind ym.2004, 18). Helsingissä ulkomaalaistaustaisten määrä on kasvanut 2000-luvulla lähes jokaisessa Helsingin peruspiirissä, mutta määrällisesti kasvu on ollut suurinta Vuosaaren ja Mellunkylän peruspiireissä. Koko Helsingin ulkomaalaisväestöstä 26 prosenttia asuu Itäisessä suurpiirissä. Lisäksi ulkomaalaisia asuu paljon Itäkeskuksessa ja Herttoniemessä. (Maahanmuuttajien neuvontapisteiden vuosiraportti 2005.)

### 2.3 Sopeutuminen uuteen maahan

Kun ihminen muuttaa maasta toiseen, jossa kulttuuri on toinen kuin mihin hän on tottunut, hän joutuu opettelemaan uuden kulttuurin kielen sekä siinä toimivat ja hyväksytyt tavat, toiminnat, asenteet ja arvostukset. (Alitolppa-Niitamo1994, 24.) Mitä

kauempaa kaksi kulttuuria on toisistaan, sitä suurempi on riski, että siirryttäessä toisesta kulttuurista toiseen tulee sopeutumisoongelmia (Männistö 1990, 8).

Sopeutumiseen vaikuttavat monet tekijät kuten muuttajan persoonallisuus, muuttamiseen johtaneet syyt sekä se millaisen vastaanoton muuttaja kokee saavansa. Muuttaessaan uuteen maahan ihminen joutuu psyykkiseen kriisiin, kun hän kohtaa sellaisen elämäntilanteen, jossa hänen aikaisemmat kokemuksensa ja opitut käyttäytymismallinsa eivät enää riitä. Maahanmuuttaja käy läpi vaikeita asioita ja suree mm. menetyksiä, joita maastamuutto on aiheuttanut. Hän menettää yhteyden perheenjäseniin, ystäviin ja sukulaisiin sekä kulttuuriin ja sosiaaliseen asemaan. (Alitolppa-Niitamo 1994, 68.) Nuori maahanmuuttaja voi tuntea itsensä yksinäiseksi ja hän saattaa olla vihainen vanhemmille siitä, että he ovat pakottaneet lapsen muuttamaan omasta kotimaastaan pois. Joskus nuori haluaa mahdollisimman nopeasti unohtaa kaiken, mikä liittyy omaan kotimaahan, kulttuuriin ja identiteettiin ja sulautua uuden maan yhteiskuntaan. (Tanttu 2008, 22.)

Sopeutumisen läpikäymiseen liittyy usein erilaisia psyykkisen tasapainon häiriöitä, ahdistusta, masennusta, eristäytyneisyyden ja vieraantuneisuuden tunteita ja epävarmuutta omasta identiteetistä. Samaan aikaan maahanmuuttajan pitää sopeutua uuteen maahan ja elinympäristöön ja luoda itselleen uusi sosiaalinen verkosto. (Alitolppa-Niitamo 1994, 24–35.) Nuoret maahanmuuttajat, joiden siteet omiin traditionaalisiin ja etnisiin arvoihin ovat löystyneet ja jotka ovat sosiaalistumassa uuden maan nuorisokulttuuriin, ovat vaarassa joutua alkoholin ja huumeiden ongelmakäytön polulle. (Alitolppa-Niitamo 1994, 68.)

Venäjänkielisten maahanmuuttajien kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan ei ole sujunut ongelmitta. Entisestä Neuvostoliitosta ja Venäjältä tulevat nuoret puhuvat vain venäjää. Lisäksi monia nuoria askarruttaa kysymys ”Keitä me olemme?”. Moni heistä pitää itseään suomalaisena puutteellisesta suomen kielen taidosta huolimatta. Vaikka venäjänkieliset maahanmuuttajanuoret pitäisivät itseään suomalaisina, Suomessa vallitsevat arvot saattavat olla heille vieraita (Jasinskaja-Lahti 2006, 124–127.) Osa nuorista pitää itseään venäjänkielisinä mutta ei venäläisinä, koska heidän äidinkieltensä on venäjä, mutta kotimaansa ei. Osalla taas identiteetti vaihtuu tilanteen mukaisesti. Jos

he ovat suomalaisten seurassa, he kokevat olevansa suomalaisia; jos he ovat venäläisten kanssa, niin identiteetti muuttuu sen mukaan. (Tanttu 2008, 22.)

Suomalaisessa yhteiskunnassa samoin kuin yleensä länsimaissa korostetaan lapsen henkilökohtaista riippumattomuutta ja itsenäisyyttä. Lapsen odotetaan tekevän itsenäisiä päätöksiä ja kantavan vastuun niistä. Venäläiset arvot korostavat perheenjäsenten suurempaa riippuvuutta toisistaan ja aikuisten normien noudattamista. Näin Suomessa asuvien venäjänkielisten nuorten perhearvot eroavat suomalaisten ikätoverien arvoista. (Jasinskaja-Lahti & Liebkind 2006, 124–127.)

Uuteen maahan ja kulttuuriin muutto voi siis synnyttää nuorella vakavan sopeutumiskriisiin. Lisäksi lapsuus- ja nuoruusiässä psykotraumatisoiviin tekijöihin kuuluvat luopuminen vanhemmista, koulun vaihtuminen toiseen, epäonnistumiset opinnoissa, ristiriidat ikätoverien tai/ja opettajan kanssa. Jatkuvat psykotraumaattiset olosuhteet, toistuva stressi ja kasvatuksen laiminlyönti saattavat johtaa maahanmuuttajalapsella ja nuorella vakaviin psyykkisen kehityksen häiriöihin.

Esikouluiässä ja ensimmäisinä kouluvuosina lapsen maailma on pääasiassa keskittynyt perhepiiriin. Myöhemmin koulu ja kaverit alkavat merkitä yhä enemmän. Niinpä nuoruusiässä Suomeen muuttaessaan nuori ei voi välttyä uuden kulttuurin vaikutukselta. Nuori joutuu uuden ja vanhan kulttuurin väliin. Nuoren on vaikea miellyttää vanhempiaan ja saada heidän hyväksyntänsä, kun samalla uusi kaveriporukka omine tapoineen houkuttaa. Jos nuori ei saa hyväksyntää omilta vanhemmiltaan, hän etsii sitä uusilta kavereilta.

Maahanmuuttajanuorelle, niin kuin kenelle tahansa nuorelle, on tärkeää tulla hyväksytyksi ja kuulua johonkin joukkoon. Nuori haluaa olla muiden nuorten kanssa ja omaksua heidän tapojaan ja tyylejään. Kommunikoinnin ja vuorovaikutuksen kautta nuori saa hyväksyntää ja löytää uuden paikkansa. (Kuosmanen 2002, 27.) Kaveripiirillä on tärkeä merkitys nuoren minäkuvan ja identiteetin luomisen kanssa. Nuori tarvitsee yhteenkuuluvuuden ja suomalaisuuden tunnetta.

Maahanmuuttajanuorelle on tärkeää, että hänen ympärillään olisi tasapainoisia ja hyväkäytöksisiä nuoria ja aikuisia (Kuosmanen 2002, 18–23). Lisäksi

maahanmuuttajavanhemmilla on myös paljon omia sopeutumiseen, kieleen ja identiteettiin liittyviä ongelmia. Tämä johtaa sosiaalisten siteiden, perinteiden ja vakiintuneiden normien hajoamiseen. Ihminen joutuu luomaan uusia normeja. Aikuiset eivät kuitenkaan ole aina valmiit opettamaan lapsille tällaisissa olosuhteissa niitä käyttäytymisen malleja, joita tullaan tarvitsemaan uudessa ympäristössä, minkä seurauksena moni nuori ei pysty selviytymään uuden elämänsä vaikeuksista. Monet turvautuvat terveydelle tuhoisiin keinoihin stressin poistamiseksi: alkoholiin, huumeisiin ja muihin päihdyttäviin aineisiin.

Nykyään puhutaan enemmän kotoutumisesta kuin sopeutumisesta. Kotoutuminen-termiä käytetään kotouttamislaissa. Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan pyrkimystä osallistua työelämään ja yhteiskunnan toimintaan samalla säilyttäen omaa kieltään ja kulttuuriaan. Vastasaapunut maahanmuuttaja on kuin kala, joka yrittää opetella selviämään myös kuivalla maalla. Kotoutumisprosessin onnistuminen riippuu paljon yksilön olosuhteista ja ympäristöstä. Maahanmuuttaja tarvitsee tukea, mutta sitä pitää antaa oikeassa määrässä siten, että yksilö ei menetä motivaatiotaan. Mikäli tukea kuitenkin annetaan liian vähän, ihminen voi turhautua ja kääntyä tuhon suuntaan. Kotoutuminen on tietojen ja taitojen hankkimista, työllistymistä, kouluttautumista sekä sosiaalista kanssakäymistä kantaväestön kanssa. Kotoutumisen kannalta kieli ja kotoutumiskoulutus ovat keskeisessä roolissa. Lisäksi oman äidinkielen ja kulttuurin säilyttäminen on onnistuneen kotoutumisen edellytys. Kotoutumiseen vaikuttavat henkilön motivaatio, halu oppia ja tutustua uuteen kulttuuriin. ( Työministeriö 2005, 5–15.)

## 3 NUORUUS

### 3.1 Nuoruus elämänvaiheena

Nuoruus on erityinen elämänvaihe, jonka pituus vaihtelee yksilöittäin ja kulttuureittain. Nuoruus määritellään usein siirtymävaiheeksi aikuisuuteen. Nuoruus ei kuitenkaan ole vain välitavoite täydelliseen aikuisuuteen, vaan elämänvaihe, jolloin nuori kasvaa fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 2003, 12–13.)

Nuoruus on tärkeä kehitysvaihe. Se on nopeiden muutosten, itsetutkistelun ja identiteetin rakentamisen aikaa. Nuoruudessa ihmiset ovat haavoittuvaisia. Suurin osa nuorista selviytyy nuoruuden asettamista haasteista hyvin, mutta kaikilla ei ole valmiuksia vaikeuksien käsittelemiseen. Yhteiskunnassa kiinnitetään paljon huomiota nuoriin, mutta ei anneta selviä roolimalleja. Aikuiset odottavat nuorten käyttäytyvän viisaammin kuin he itse. Nuorten odotetaan kieltäytyvän päihteistä, vaikka heidän ympärillään olevat aikuiset voivat käyttää niitä. Nuoruus on tärkeä elämänvaihe, koska nuoruudessa luodaan perusta ihmisen fyysiselle, psykologiselle ja sosiaaliselle kypsymiselle. Nuoren kehitys voi vakavasti häiriintyä, jos päihteiden käyttö on osa kasvua. (Nuorten päihdeongelmien kohtaaminen 1992,15.)

### 3.2 Kasvu ja kehitys nuoruusiässä

Nuoruus voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen: varhaisnuoruuteen (ikävuodet 11–14), keskinuoruuteen (ikävuodet 15–18) ja myöhäisnuoruuteen (ikävuodet 19–25). Kun lapsi saavuttaa nuoruuden kehitysvaiheen, hänessä tapahtuu fyysistä ja psykologista muutosta. Nuoruusiän vaiheessa lapsuuden ”minä” joutuu koetukselle. Nuori etsii vastausta, kuka hän on, mikä on hänen olemassa olonsa tarkoitus ja missä on hänen paikkansa. Nuoruusiän tarkoituksena on vähitellen päästä irti lapsuudesta, kehittää sekä löytää oman aikuisuuden persoona. (Aaltonen ym. 2003, 18, 74–75.)

Nuoren omat voimavarat ja tarpeet tulisi aina ottaa huomioon pohdittaessa kehityshaasteita. Tämä koskee sekä nuorta itseään että hänen ympäristöään. Kehityshaasteissa onnistuminen vahvistaa nuoren positiivista minäkuvaa ja antaa tunnetta elämänhallinnasta. Jotta nuori voisi hyvin, on merkittävää, että hän kokee hallitsevansa elämäänsä. (Aaltonen ym. 2003, 133.)

Murrosiässä nuori kiinnostuu omasta ulkonäöstään. Nuoret, erityisesti tytöt, tarkkailevat painoaan. He saattavat vähentää syömistään ja siirtyä riittämättömään ruokavalioon. Yleisin nuorten ravitsemushäiriö on kuitenkin ylipainoisuus. Molemmissa tapauksessa nuori tarvitsee aikuisen tukea terveellisen ruokavalion suunnittelemiseksi ja noudattamiseksi. Nuoren tarpeita vastaava ravinto ja säännölliset ateria-ajat ovat hyvinvoinnin ja fyysisen kunnon säilymisen edellytys. (Aaltonen ym. 2003, 133–141.)

Nuori opettelee hyväksymään ulkonäkönsä sekä irrottautumaan sisäisen minänsä vanhemmista. Varhaisnuoruudessa nuori etsii vielä enemmän vapautta. Tämä kehitysprosessi on jokaisella nuorella yksilöllinen. (Aaltonen ym. 2003, 77–78.)

Nopean kasvun kautena murrosikäinen tarvitsee unta. Unen puute näkyy suorituskyvyn laskuna. Vähäinen nukkuminen saattaa heijastua oppimistuloksiin. Se haittaa koulunkäyntiin keskittymistä, lisää rauhattomuutta ja häiriökäyttäytymistä. (Aaltonen ym. 2003, 141–144.)

Liikunta on yksi tärkeimmistä nuoren terveydentilaan vaikuttavista tekijöistä. Säännöllinen liikunta ehkäisee monia sairauksia. Nuoren mielenterveyden perustana voidaan pitää hyvää fyysistä kuntoa ja terveyttä, realistista minäkuvaa ja riittävää itsevarmuutta. Liikunnan kautta nuori saa positiivisia kokemuksia, hänen keskittymiskykynsä paranee ja sosiaaliset kontaktit lisääntyvät. (Aaltonen ym. 2003, 144–148.)

Jokainen ihminen kehittyy yksilöllisesti, tämä periaate koskee myös murrosikää. Tässä iässä nuorten kehossa tapahtuu isoja muutoksia kuten ruumiillinen kasvu, sukupuolielinten kehitys. Tyttöillä alkavat kuukautiset, rinnat kasvavat, lantiot pyöristyvät. Pojilla fyysinen muutos alkaa noin 9,5–13,5 vuoden iässä. Sinä aikana

pojilla alkavat kehittyä sukupuolielimet, kehon pituus kasvaa vauhdilla, lihasmassa kehittyä ja ääni muuttuu matalammaksi. (Aaltonen ym. 2003, 52–58.)

Seksuaalisuus on tärkeä osa ihmisen kokonaisvaltaista persoonallisuutta. Seksuaalisuutta ei tule tarkastella vain fyysisenä ilmiönä irrallaan sosiaalisesta ja psyykkisestä kehityksestä. Nuoret tuntevat pelkoa seksuaalisuutta kohtaan. On tärkeää keskustella nuorten kanssa seurustelusta, raskauden ehkäisystä, seksitaudeistakin. Omassa kehossa tapahtuvat muutokset ja heräävä seksuaalisuus myllertävät mieltä. Nuori on herkkä ja kaipaa hyväksyntää ja huomioita. Näitä hän hakee ulkoisen olemuksensa avulla. Pukeutumistyyliin vaikuttavat omien ja kavereiden mieltymysten lisäksi alati muuttuva nuorisomuoti. (Aaltonen ym. 2003, 160 – 176.)

Perhe on ihmisen kehityksen ensimmäinen lähiympäristö ja perusta. Vanhemmat ovat tärkeimpiä ensimmäisiä ihmissuhteita luotaessa. Kodin olot vaikuttavat siihen, miten turvalliseksi nuori olonsa tuntee. Jos hän ei saa tarvitsemaansa turvaa aikuiselta, hän etsii sitä ikäisiltään nuorilta. Hän saattaa myös reagoida itsetuhoisesti käyttämällä alkoholia, päihdyttäviä lääkkeitä, huumeita sekä tekemällä rikoksia ja toivoa että hänet näin huomattaisiin. (Aaltonen ym. 2003, 177–180.) Lisäksi nuorella voi olla kielteisiä koulukokemuksia, kuten kiusatuksi tuleminen, kiusaaminen, heikko kouluviihtyvyys, oppimisvaikeuksia, murrosiän muutokset itsessä, seksuaalinen kypsyminen sekä yleisesti selviytyminen omassa elämässä. Nuorelle on tärkeä oman minän havainnointi, tarve saada minälle oma ja muiden hyväksyntä. Identiteettikehityksen jonkin vaiheen tai alueen ongelmat, epäonnistuminen ja hylätyksi tulemisen kokemukset edustavat nuorelle pahoinvointia. Nuori voi käyttäytyä myös epäsosiaalisesti ja aggressiivisesti. (Aaltonen 2003, 187, 232.)

Ystävyys- ja kaverisuhteilla on iso merkitys nuorten oman identiteetin ja hyvinvoinnin kannalta. Nuori tarvitsee tuekseen toisia nuoria ja perheen ulkopuolisia aikuisia. (Aalberg & Siimes 1999, 57.) Maahanmuuttajanuori joutuu keskelle kahta isoa prosessia: nuori kasvaa aikuiseksi ja samanaikaisesti nuoren sisällä tapahtuu maahanmuuttoon liittyviä muutoksia. Aikuistumisen ja muutosten prosessissa nuori etsii omaa identiteettiään.



### 3.3 Nuorten maahanmuuttajien hyvinvointiin vaikuttavat tekijät

Karmela Liebkindin mukaan syrjintäkokemuksilla on monella tapaa kielteinen vaikutus nuorten hyvinvointiin. Puutteellinen suomen kielen taito on toinen sopeutumista vaikeuttava ongelma, mikä lisää stressiä. On todettu, että kieliongelmissa kärsivät maahanmuuttajanuoret ovat muita tyytymättömämpiä elämäänsä. Tietysti nuoren suomen kielen taito vaihtelee hänen Suomessa oloaikansa mukaan: pitempään Suomessa asuneet osaavat muita paremmin suomea. Kielitaito parantaa nuoren itsetuntoa ja hallinnan tunnetta. Lisäksi hyvät perhesuhteet ovat tärkeitä nuorten maahanmuuttajien sopeutumisongelmien ehkäisemisessä. (Jasinskaja-Lehti & Liebkind 2006, 112–120.)

Nuori, joka saa tukea perheeltään, sopeutuu paremmin uuteen ympäristöön. Sitoutuminen omiin perinteisiin perhearvoihin auttaa nuorta maahanmuuttajaa selviytymään sopeutumisongelmista ja vähentää stressiä sekä käytöshäiriöitä. Tytöt kokevat kuitenkin poikia enemmän sopeutumisstressin oireita, erityisesti ahdistusta ja psykosomaattisia oireita. Pojilla taas on enemmän käytöshäiriöitä. Tutkimuksissa on todettu, että suomalaista kulttuuria lähinnä olevat venäläiset ja turkkilaiset ryhmät kunnioittavat vähemmän aikuisten auktoriteettia kuin muut maahanmuuttajaryhmät – heillä on enemmän käyttäytymisongelmia. (Jasinskaja-Lehti & Liebkind 2006, 112–120.)

### 3.4 Riskikäyttäytyminen

Nuoren riskikäyttäytymisellä on monta syytä. Sillä nuori yrittää ilmaista itseään ja vähentää epätodellisuuden tunnetta. Riskikäyttäytymisellä on myös sosiaalinen merkitys. Sen ilmenemismuotoja ovat esimerkiksi tupakointi ja alkoholinkäyttö. Nuori saavuttaa myös itsearvostusta riskikäyttäytymisellä. Nuori ei aina tajua riskin olemassaoloa, koska sen vaikutukset tulevat paljon myöhemmin. (Aaltonen ym. 2003, 284–286.)

Tupakointia ja alkoholinkäyttöä voidaan tarkastella Franzkowiakin riskikäyttäytymisteorian kolmen näkökulman avulla. Ensinnäkin tupakointia ja alkoholinkäyttöä voidaan katsella rajanylityksenä aikuisuuteen. Franzkowiakin mukaan tupakoinnin kokeilu alkaa 12–16-vuotiaana. Siihen liittyy jännitystä, joka menee ohitse 16 ikävuoden jälkeen. Alkoholinkäytön kokeilu alkaa pari vuotta myöhemmin. Tupakointi ja alkoholinkäyttö antavat nuorelle mahdollisuuden tehdä ensimmäiset askeleet kohti tulevaisuutta ilman vastuun kantamista tekemistään. Toiseksi nuoret aloittavat tupakoinnin ja alkoholikäytön, koska he pyrkivät samaistumaan kavereihinsa ja saamaan hyväksyntää yhdenmukaisella riskikäyttäytymisellä. Samalla tupakointi ja alkoholinkäyttö toimivat perheestä irrottautumisen apukeinoina. Stressaavista tilanteista selviytymistä ja kavereiden mallivaikutusta on myös nostettu esiin tutkittaessa tupakointiin johtavia tekijöitä. Kolmanneksi tupakointi ja alkoholinkäyttö tuovat elämään jännitystä. Niitä pidetään seikkailuna. (Aaltonen ym. 2003, 284–286.)

### 3.5 Alkoholien ja huumeiden vaikutus nuoriin

Alkoholi vaikuttaa keskushermoston toimintaan. Ihmisen aivot ovat fysiologisesti valmiit noin 25-vuotiaana. Nuoremmilla runsas alkoholin käyttö häiritsee aivojen hermosolujen toimintaa. Siksi he ovat alttiimpia alkoholin kaltaisille hermomyrkyille. Aivot ovat nuorilla herkimmin vioittuva elin. Pitkäaikainen alkoholin käyttö haittaa elimistön normaalia toimintaa. Yleisin haitta on maksan rasvoittuminen, joka synnyttää maksakirroosin. Varhaisnuorelle alkoholin juominen voi aiheuttaa tajuttomuuden, joskus jopa alkoholimyrkytyksen. Alkoholinkäytön imeytymiseen suolistosta vereen vaikuttavat useat eri tekijät: alkoholin määrä, laatu, ikä, sukupuoli sekä kehon rakenne ja paino. Pieni ruumiinkoko, alhainen alkoholin sietokyky ja aineenvaihdunnallisten prosessien kehittymättömyys saattavat aiheuttaa elimistöhäiriöitä ja fyysistä riippuvuutta jo muutamassa kuukaudessa (aikuisilla 1–3 vuodessa). Alkoholinkäyttävä varhaisnuori ei ole riittävästi tietoinen alkoholin käytön riskeistä. Murrosiässä elimistössä tapahtuu erilaisia, mm. hormonaalisia muutoksia. Alkoholinkäytön vaikutukset suku- ja kasvuhormonien tuotantoon saattavat häiritä normaalia kehitystä. (Kempainen 1997, 18–19.) Alkoholinkäyttöön liittyy selkeitä terveydellisiä riskejä ja jopa kuoleman

vaara. Nuorilla on riski menehtyä tapaturmiin, liikenneonnettomuuksiin, hukkumiseen ja väkivaltaisuuksiin. (Väistö 2001, 7.)

Huumeet aiheuttavat reaktioita aistien toiminnoissa, jolloin värit, muodot ja etäisyydet tulevat virheellisesti arvioitua. Sama huume vaikuttaa eri tavoin eri ihmisiin. Nuoret kokeilevat huumeita yleensä muiden nuorten yllyttäminä esim. kotijuhlissa tai pienessä kaveripiirissä. Nuoren on tällöin vaikea kieltäytyä kiusauksesta. Yleisimmin kokeillaan kannabistuotteita, kuten hasista tai marihuanaa. Porttiteorian mukaisesti kannabiksen tai muun miedon huumeen käyttäjä tai jopa kokeilija siirtyy ennen pitkää vahvempiin ja vaarallisempiin aineisiin. Porttiteorian teesi on: ”Ilman ensimmäistä kertaa ei voi tulla toista tai kolmatta kertaa”. Porttiteorian kannattajat ovat sitä mieltä, että kaikenlainen huumeiden käyttö on vaarallista. Porttiteorian kannattajat myöntävät yleensä, etteivät kaikki siirry koviin aineisiin, mutta heidän mukaansa kaikki kovien aineiden käyttäjät ovat aloittaneet kannabiksella. Jotkut jäävät koukuun kannabiksesta, kun taas jotkut siirtyvät koviin huumeisiin. (Kempinen 1997, 59–62.) Joskus huumeekokeiluun ei tarvitse olla erityistä syytä. Nuori voi ajautua huumeiden polulle myös sattumalta, ilman että hän ajattelee tai tiedostaa huumeiden vaaroja. Tärkeää on se, minkälainen kuva nuorella on huumeista.

### 3.6 Nuorten päihteiden käytön syyt

Nuorten päihteiden käyttö voidaan jakaa kolmeen eri tasoon: kokeilu, satunnainen käyttö ja ongelmakäyttö. Suurin osa nuorista kokeilee alkoholia ja tupakkaa jo alakäisenä. Sitä voidaan pitää normaalina nuoruuden kokeiluhaluun liittyvinä vaiheena. Satunnainen päihteiden käyttö on monien nuorten ja vanhempien mielestä normaalia: alkoholi liittyy yläasteikäisten nuorten juhlimiseen ja viikonlopun viettoon. Ongelmana alle 18-vuotiaiden päihteiden käytössä on se, että nuorena aloitetut päihdekokeilut johtavat usein päihteiden ongelmakäyttöön ja syrjäytymiseen. (Komscha 2003, 13.)

Alkoholin ja huumeiden käytöllä on aina olemassa tietty tarkoitus ja tavoite. Juomiselle ja huumeiden käytölle näyttää löytyvän loputon määrä syitä. Päihteiden käyttö voi johtua nuoren omasta kehitysvaiheesta, ympäristön antamista malleista sekä nuoren subjektiivisista päihteiden käyttökokemuksista. Kempinisen mukaan nuoret sanovat

yleensä juomisensa syiksi uteliaisuuden, kavereiden esimerkin, seurallisuuden, kovuuden osoittamisen, aikuismaisuuden tai hyvät fiilikset. (Kemppinen 1997, 7,15.)

Syiksi venäjänkielisten nuorten huumeiden käyttöön voidaan nähdä toisaalta yhteiskunnan rakenteista johtuvat seikat: palvelujärjestelmän heikkous ja kykenemättömyys vastaanottaa maahanmuuttajia, työttömyys, kielen opetuksen ja nuorisotyön tehottomuus. Toisaalta syinä voivat olla maahanmuuttajasta itsestään ja hänen perheestään johtuvat seikat: tietämättömyys suomalaisen yhteiskunnan toimintatavoista, uuteen maahan muuton aiheuttama arvokriisi, taloudelliset ja sosiaaliset vaikeudet perheessä, tietämättömyys huumeiden käytön haitoista ja vääristyneet uskomukset suomalaisista nuorista. Näiden lisäksi ovat kasvatuseroavuudet eli vanhemmilla ja opettajilla on ollut lähtömaassa nuoriin tiukempi ote ja nuorten tietämättömyys huumeiden käytön haittatekijöistä ja kasvattajien auktoriteettiasema on ollut suurempi. Lähtömaassa nuorilla on vähäisemmät mahdollisuudet päättää omaa elämää koskevista asioista. Monet nuoret joutuvat identiteetikriisiin ja haluavat samaistua länsimaisiin nuoriin ja nuorisokulttuuriin. (Heinänen 2004, 4.)

Joskus nuoret haluavat näyttää kavereilleen, miten paljon he kestävät alkoholia. Päihteet tarjoavat mahdollisuuksia testata aikuisuutta ja pelata aikuisrooleilla ilman vastuun ottamista tekemisistään. (Komscha & Metsomäki 2003, 9.) Jotkut hakevat viinasta vahvistusta heikolle itsetuntonleen. Alkoholin käytön syynä voi olla myös nuoren ahdistus, depressiivisyys ja epäsosiaalisuus. Monelle nuorelle juominen ei ole ongelma vaan hauskanpitoa ehkä kerran viikossa. Joillekin alkoholia paljon käyttäville alkoholi on selviytymiskeino. Alkoholi auttaa unohtamaan asioita ja työntämään ne taka-alalle. Nuoret pitävät alkoholin tuottamista tunteuksista.

Nuorille on tyypillistä jonkinasteinen alkoholin kokeilukäyttö, joka ei välttämättä johda alkoholin tai muiden päihteiden ongelmakäyttöön. Muutaman ikävän humalakokemuksen jälkeen nuoret voivat suhtautua alkoholiin normaaliin elämänmenoon kuuluvana asiana. Nuoruuteen kuuluva impulsiivisyys ja tunne-elämän kypsymättömyys voivat aiheuttaa aggressiivisia ja hallitsemattomia tilanteita. Alkoholi vähentää käyttäytymisen kontrollia ja johtaa uusiin kielteisiin tunnepurkauksiin. Jotkut nuoret eivät kykene hallitsemaan juomishimoaan. Monet tekevät rikoksensa vahvassa humalassa ja seuraavana päivänä eivät muista, mitä on tapahtunut. (Kemppinen 1997, 7-

–25.) Yhteiskunnallinen ilmapiiri, toiminta sekä nuorten konkreettiset elinolosuhteet ja nuorisokulttuuriset suuntaukset vaikuttavat nuorten päihteiden käytön määrään ja muotoon (Komscha & Metsomäki 2003, 7).

Entisen Neuvostoliiton alueelta maahan muuttaneiden nuorten opiaattien ja amfetamiinien käyttökulttuuri on jokseenkin erillinen suurkulutuksen osakulttuuri. Aineistoa ei ole saatu käyttäjiltä itseltään vaan heidän parissaan työskenteleviltä sosiaali- ja päihdetyöntekijöiltä. Tämä tieto ei tietenkään koske näiltä alueilta muuttaneita nuoria yleisesti vaan pientä joukkoa nuorista. Maahanmuuttajanuorille on ominaista heidän halunsa seurustella etupäässä keskenään. Tämä näyttää korostuvan erityisesti Venäjältä muuttaneilla. Toisaalta venäläiset ja virolaiset kuuluvat usein samoihin verkostoihin.

Venäläisille on tyypillisempää heroinin, muiden opiaattien ja rauhoittavien lääkeaineiden käyttö, Baltian maista tuleville taas amfetamiinin käyttö. Haastateltujen sosiaalialan edustajien mukaan Venäjän alueelta tulleiden keskuudessa siirrytään hyvin nopeasti opiaattien suonensisäiseen käyttöön, ilman pitkää alkoholin tai kannabiksen käyttöhistoriaa. Kun suomalaisilla suurkuluttajilla nähdään useimmiten psyykkisiä ongelmia ja huumeongelmia, entisen Neuvostoliiton alueelta muuttaneilla kyse on enemmän sosiaalisista maahanmuuttoon sekä huumerikollisuuteen liittyvistä ongelmista. (Seppälä & Mikkola 2004, 56–57.)

Usein käytöstä siirrytään huumeiden myyntiin, mitä haastateltavat selittävät taloudellisen menestymisen tärkeydellä erityisesti venäläisessä kulttuurissa. Huumekauppaan osallistuminen johtaa usein kierteeseen, jossa nuori jää kiinni ennen kuin on saanut Suomen kansalaisuuden ja joutuu karkotusuhan alle. Pitkän karkotuspäätöksen käsittelyn aikana hänellä ei ole oikeutta opiskella tai työskennellä Suomessa, mikä vaikeuttaa huumeongelman ratkaisua. (Seppälä & Mikkola 2004, 57.)

Huumeiden käytön ja myynnin taustalla saattaa olla vanhempien sosio-ekonominen tilanne. Vanhempien taloudelliset vaikeudet sopeutumisvaiheessa ja perheiden heikompi toimeentulo moniin suomalaisperheisiin verrattuna heikentää nuorten itsetuntoa. Toimeentulotuen asiakkuus aiheuttaa vanhemmilla masennusta ja stressiä. Monella perheellä ei ole mahdollisuutta normaaliin elämään, kuten urheilun ja kulttuurin

harrastamiseen, lomailuun yhdessä tai tietokoneen ja Internetyhteyden hankintaan.  
(Heinänen 2004, 4.)

## 4 TUTKIMUKSEN KÄSITTEET

### 4.1 Päihteet

Päihteillä tarkoitetaan tupakkaa, alkoholia, päihtymistarkoituksessa käytettyjä teknisiä liuottimia, lääkkeitä sekä kaikkia huumausaineiksi määriteltyjä aineita. Tupakan sisällyttämistä päihteisiin on perusteltu sillä, että sen on todettu liittyvän nuorten muuhun päihdekäyttäytymiseen. Lisäksi se vaikuttaa mielialaan ja aiheuttaa voimakkaan riippuvuuden (Huoponen, Peltonen, Mustalampi & Koskinen-Ollonqvist 2001, 8.)

Päihteiden käyttö on lisääntynyt ja niiden aiheuttamat ongelmat kasvavat jatkuvasti. Huumausaineiden sekä keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden kokeilu ja käyttö ovat yleistyneet erityisesti nuorten keskuudessa. Lisäksi huumeisiin liittyvä rikollisuus kasvaa nopeasti. Nuoriso on kasvanut yhteiskuntaan, jossa päihteiden käyttö on yleistynyt ja arkipäiväistynyt. Varsinaisten huumausaineiden käyttö keskittyy selvästi suurimpiin kaupunkeihin, erityisesti pääkaupunkiseudulle, jossa kokeilijoiden määrä on kasvanut ja huumeita käyttävien ikä on nuortunut. (Huoponen ym. 2001, 8.)

Opinnäytetyössämme päihteillä tarkoitetaan vain alkoholia ja huumeita. Näin halusimme rajata tutkimusaluetta ja kyselylomakkeen kysymysten määrää.

### 4.2 Ehkäisevä päihdetyö

Ehkäisevä päihdetyö käsitteenä on laaja ja sisältää monentasoisia päihteiden käyttöön ja sen haittoihin vaikuttavia toimenpiteitä ja päätöksiä. Toiminnan tason ja kohderyhmän mukaan puhutaan primaari-, sekundaari ja tertiaaripreventiosta. Primaaripreventiolla tarkoitetaan koko väestöön tai yleisryhmiin kohdistuvaa toimintaa. Päihdevalistuksen ja kasvatuksen avulla pyritään lisäämään päihteiden käyttöön ja niiden haittoihin liittyvää tietoutta. Sosiaali- ja terveystieteiden avulla pyritään vaikuttamaan ihmisen hyvinvointiin ja elämänlaadun lisääntymiseen. Koulussa tehtävä ehkäisevä työ liittyy primaaripreventiona pidettäviin toimenpiteisiin ja toteutuu koulun terveystiedon ja

terveyskasvatuksen kautta. (Huoponen ym. 2001, 9.) Koulussa tehtävän ehkäisevän päihdetyön yhtenä tavoitteena on ehkäistä päihteiden käytön aloittaminen ja tarjota terveyden edistämiseen liittyviä tietoja (Komscha & Metsomäki 2003, 12).

Sekundaaripreventio kohdistuu riskiryhmiin ja päihteiden käyttöä jo kokeilleihin. Sen tavoitteena on riskeistä tiedottaminen, päihteiden käytön varhainen toteaminen, käyttöön puuttuminen ja hoitoonohjaus. Tertiaaripreventio kohdistuu päihteiden ongelmakäyttäjiiin ja sillä tarkoitetaan päihteiden käytöstä johtuvien haittojen hoitamista ja vähentämistä. Tertiaaripreventioon liittyy jo vakava riippuvuuden hoitaminen, mikä edellyttää fyysistä, psyykkistä, henkistä ja sosiaalista kuntoutusta. (Huoponen ym. 2001, 9.)

Tutkimuksessamme pääpaino kohdistuu primaaripreventioon eli ehkäisevään työhön, koska nuorten ongelmien ennaltaehkäisy on halvempi ja tehokkaampi keino yhteiskunnalle kuin päihdehoito laitoksessa. Päihderiippuvuuden hoitaminen on vaikea ja hidas prosessi, siihen tarvitaan valtava määrä taloudellisia ja moraalisia resursseja. Siksi on tärkeä panostaa tehokkaaseen ehkäisevään päihdetyöhön.

Ehkäisevä päihdetyö määritellään toiminnaksi, jolla ehkäistään ja vähennetään päihteiden käyttöä vaikuttamalla päihteiden saatavuuteen, päihteitä koskeviin tietoihin ja asenteisiin, päihteiden käyttötapoihin sekä päihteiden ongelmakäyttöä synnyttäviin olosuhteisiin ja sitä tukevaan kulttuuriin (Soikkeli 2002, 24). On tärkeää tutkia, millaisia mielipiteitä nuorilla on päihteistä ja keskustella päihteiden vaaroista. Nuorille on esiteltävä erilaisia elämäntapamalleja ja todistettava, että elämässä on asioita, jotka antavat vaihtoehtoja elämään ilman päihteitä.

Usein ehkäisevää päihdetyötä ja valistusta käsitellään ikään kuin synonyymeina, mutta ehkäisevä työ on enimmäkseen aivan muuta kuin valistusta. Ennen kaikkea se on konkreettista tukemista ja auttamista. Päihdeongelmia ehkäistään hyvinvointia edistävillä toimilla ja varhaisella puuttumisella sekä syrjäytymisen ehkäisyllä. (Soikkeli 2002, 23–24.) Tärkeää on tehdä ehkäisevää työtä eri tasoilla. Ehkäisevässä päihdetyössä on huomattu, että rangaistuksilla ja rajoituksilla ei päästä hyviin tuloksiin. Nuorten oman itsekontrollin ja itsetunnon vahvistamista pidetään parempana keinona vaikuttaa nuorten päihteiden käyttöön. (Komscha & Metsomäki 2003, 14.)



## 5 MOST RY:N TOIMINTA

### 5.1 Most ry

Kotiin Helsinkiin-projekti (1999 – 2003) käynnistettiin ennaltaehkäisemään entisen Neuvostoliiton alueelta muuttavien alkoholi- ja huumeongelmaa. Projektin lähtökohtana oli käyttää hyväksi ja yhdistää sekä maahanmuuttajien omaa kokemusta että suomalaisen ehkäisevän päihdetyön toimintaperiaatteita ja käytäntöjä. (Heinänen 2004, 1.) Most ry syntyi vuonna 2004 Kotiin Helsinkiin – projektiin osallistuvien vapaaehtoisten ja Helsingin Sosiaaliviraston yhteistyönä. Yhdistyksen tavoitteena on tarjota palveluja omalla äidinkielellä ja kulttuuriset erityispiirteet huomioon ottaen entisen Neuvostoliiton alueelta Suomeen muuttaneille, venäjänkielisille nuorille ja perheille.

MOST ry:n toiminta on ollut Kotiin Helsinkiin – projektin jatkoa: työtä jatketaan niiden ihmisten parissa, joilla on alkoholin väärinkäytöstä, huumeiden ja muiden päihdyttävien aineiden käytöstä aiheutuvia ongelmia. Toiminta jatkuu myös näiden henkilöiden perheiden tukemiseksi, ongelmaperheiden lasten parissa. Tämän työn päätavoitteena on auttaa ihmistä henkisten resurssiensa ymmärtämisessä, resurssien, jotka edistävät terveellisen elämäntavan omaksumista, kehittävät hänessä elämänhallinnan taitoa, kontrolloida käyttäytymistään, ratkaista itsenäisesti elämänsä ongelmat, kehittävät kommunikointikykyään, kehittävät taitoa saada ja antaa psykologista ja sosiaalista apua ja tukea.

Vuonna 2004 käynnistettiin Nuorilta nuorille Silta-hanke. Tämän projektin tavoitteena oli alusta lähtien valmentaa ohjaajia Helsingin koulujen opiskelijoista ja toimia kriisiryhmään kuuluvien nuorten parissa. (Heinänen 2004, 2.)

Yhdistyksessä on ryhmä, johon kuuluu nuoria energisiä ihmisiä, liikunta- ja urheiluvallmentajia sekä huumeriippuvaisten lapsiperheiden edustajia. Työryhmään kuuluu myös huumehoidon vieroittavien ja hoitavien tahojen ammattiedustajia: Pietarin alueen lääkäreitä ja asiantuntijoita, jotka ovat myös Most ry:n perustaja- ja aktiivijäseniä.

Vuosittain yhdistys järjestää suljettuja psykoterapiaryhmiä nuorille aikuisille erilaisissa leirialueilla ja kurssikeskuksissa. Vetäjänä toimii Pietarin alueen johtava narkologi - psykologi Dmitri Masalov. Suljetun ryhmän periaate on luottamuksellisuus ja avoimuus. Ryhmän tavoite on henkilökohtaisten ongelmien ratkaisujen löytäminen.

Sen lisäksi yhdistyksessä pidetään vapaaehtoistyöntekijöiden leiriseminaari, jonka tarkoitus on tutustua uusiin vapaaehtoistyöntekijöihin ja kerätä ehdotuksia yhdistyksen toiminnan edistämiseksi. Yhdistyksen jäsenille on tarjottu mahdollisuus osallistua vuosittain leiritoimintaan, joka on suunnattu teini-ikäisille, aikuisille nuorille ja perheen tarpeisiin. Most ry:n tiloissa järjestetään myös erilaisia seminaareja, joiden aiheina on mm. terveys, perheen suhteet, maahanmuutto. (Most ry 2009, 2.)

Most ry tarjoaa konsultointiapua sekä yksilöille että perheille. Konsultaatioiden syitä ovat enimmäkseen perhe- ja kasvatusongelmat sekä lasten ja vanhempien välistä kommunikointia koskevat ongelmat. Monet käyneistä ovat kärsineet yksinäisyydestä, masennuksesta, riippuvuudesta, monilla taas ilmenee ihmis- ja parisuhdeongelmia.

Yhdistyksen tavoitteena on luoda puitteita nuorten vapaaehtoistoiminnalle ja aktivoida nuoria toimintaan, siis nuorilta nuorille ennaltaehkäisevää toimintaa. Tarkoituksena on myös ehkäistä huumausaineiden kokeilua ja käyttöä, kehittämällä alueelle ehkäisevän huumetyön muotoja ja käytäntöjä venäjänkielisille maahanmuuttajille yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa ja alueelliset tarpeet huomioiden.

Yhdistys tekee yhteistyötä Helsingin kaupungin (A-klinikka, nuorisoasiankeskus), erilaisten järjestöjen kanssa kuten Fimu, Suomen Pakolaisapu ry, A-klinikkasäätiö, Kulttuurikeskus Kaisa, Venäjän kulttuurikeskus ja kansainväliset järjestöt (Pietarin kaupungin Nuorisokeskus ”Rovesnik” jne.) Eräs tärkeistä yhteiskumppaneista on Leningradin alueen päihdeyksikkö.

Most ry ja Leningradin alueen päihdeyksikkö tekevät yhteistyötä säännöllisesti vuodesta 1999. Yhteistyö alkoi siitä, että päihderiippuvaiset venäjänkieliset maahanmuuttajanuoret ja nuoret aikuiset lähetettiin Helsingin kaupungin sosiaaliviraston kautta Leningradin alueen päihdeyksikköön, jossa heille tarjottiin

hoitopalvelu äidin kielellä. Tutkimuksemme aineisto on analysoitu Pietarissa Leningradin alueen päihdeyksikön toteuttaman ohjelman avulla. Vuonna 2007 Leningradin alueella tehtiin vastaava tutkimus, jonka tulokset analysoitiin saman ohjelman avulla.

## 5.2 Most ry -venäjänkielisten perheiden ohjaus-, tuki ja neuvontapisteiden kehittämisprojekti (2007–2009)

Projektissa toimi luottamuspuhelin päivittäin klo 9-18. Vuonna 2009 vastaanotettiin yli 250 puhelua. Soitot koskivat: kriisitilanteita, vieroitushoitoa, masennus oireita, perheongelmia, kotoutumisvaiheita, neuvontaa, yhdistyksen toimintaa, lastenkasvatukseen liittyviä ongelmia, sosiaaliapua, ryhmiin osallistumista, sekä varauksia yksityiselle tapaamiselle jne. (Most ry 2009, 1.)

Vuonna 2008–2009 Most ry järjesti suomen kielen kurseja, joiden perustaminen johtui asiakkaiden kielellisistä ongelmista. Kaikki ryhmän osallistujat kärsivät sosiaalisten kontaktien puutteista kielimuurin vuoksi. Suurin osa asiakkaista on iäkkäitä ihmisiä, joilla on vaikeuksia ilmaista omia mielipiteitä ja tunteita suomen kielellä. Tämä on yksi syistä, joka johtaa maahanmuuttajia yksinäisyyteen, turhautumiseen ja myöhemmin masennukseen. Keskusteluryhmän pääasiallinen tarkoitus oli puhumiseen pelon hävittäminen ja oppimistahdon kehittäminen, sekä oman identiteetin löytäminen ja sosiaalisen roolin vahvistaminen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuurissa. (Most ry 2009, 1.)

Projektin aikana yhdistyksen tiloissa kokoontui nuorisoryhmä (15–20 v). Ryhmän tarkoituksena oli keskustelujen kautta tulla kuulluksi oman ikäryhmän keskuudessa omalla äidinkielellään, harjoittaa omien tunteiden ja mielipiteiden ilmaisua sekä saada vertaistukea ryhmätovereiltaan ja ryhmänvetäjältä. Ryhmän osallistujat olivat tutustuneet toisiinsa hyvin ja pystyivät työskentelemään avoimesti ja aktiivisesti. (Most ry 2009, 1.)

Yhdistyksessä toimi ”Nuoret äidit ja lapset” vertaistukiryhmä. Vertaistukiryhmän toiminnan aikana tuli ilmi, että lapsilla psykologisten ongelmien lisäksi on myös

äidinkielen puheilmaisuongelmia, jotka tulevaisuudessa estävät kommunikointia ja suomen kielen oppimista. Vanhemmilla syntyi paljon kysymyksiä, jotka eivät välttämättä koske omia lapsia ja lasten kasvatusta. Vanhemmilla oli mahdollisuus kokoontua ja jakaa keskenään omia elämäkokemuksia sekä keskittyä oman persoonan kehittämiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. (Most ry 2009, 1.)

Sosiaalisten taitojen kehittämiseksi 7–9-vuotiaille lapsille oli järjestetty ryhmä, jonka tarkoituksena on kehittää lasten välistä kommunikointikykyä ja yhteenkuuluvuutta, lasten puhetta, tarkkavaisuutta, loogista ja kuvallista ajattelua sekä lasten käsityksiä ympäristöstä.

### 5.3 Leningradin alueen päihdeyksikkö

Pietarissa kuten muualla Venäjällä tuotetaan eriasteista valtiollista päihdehoitoa alueellisesti, kaupunginosien välillä, kaupunginosissa ja perusterveydenhuollon laitoksissa. Huumeriippuvaisia hoidetaan avo- ja laitoshoidossa. Päihdehoitojärjestelmä muodostuu erikoistuneiden yksikköjen verkostosta, joka tekee ennalta ehkäisevää päihdetyötä, tukee sosiaalilääketieteellisesti alkoholismiin, huumeriippuvuuteen sairastuneita potilaita. (Burkin & Goranskaja 2002, 68–71.)

Leningradin alueen päihdeyksikkö tekee ennalta ehkäisevää päihdetyötä alle 18-vuotiaiden keskuudessa. Se toimii vuodesta 1981. Päihdeyksikkö järjestää erilaisia seminaareja ja kursseja opettajille, sosiaalityöntekijöille, vanhemmille, oppilaitosten opiskelijoille, vanhemmille sekä poliisin työntekijöille. Leningradin alueen päihdeyksikön päätehtävänä on alkoholistien, narkomaanien sekä lääkkeiden ja muiden psykoaktiivisten aineiden väärinkäyttäjien sairauden toteaminen ja heidän rekisteröimisensä erityiseen päihderekisteriin, diagnoosien laatiminen potilaille, psykologisprofylaktisen avo- ja laitoshoidon järjestäminen ja narkomaniaan sairastuneiden konsultointi, väestön päihdesairastuvuuden tutkimus, ennaltaehkäisevä päihdetyö ja korjaava hoitotyö. (Masalov 2009)

Päihdeyksiköllä on erillisiä päihdehoitopisteitä, kuten nuorisoyksikkö, ehkäisevä narkomanian yksikkö, pitkäaikaisen laitoshoidon ja katkaisuhoidon osastoja,

avohoitopalvelu, neuropatologiaan, fysioterapiaan ja lääkkeettömiin hoitoihin erikoistuneita palveluita. Psykiatri-narkologin ohella klinikalla työskentelee lasten ja nuorten psykiatriaan erikoistunut päihdelääkäri, jonka potilaita ovat alkoholia, huumeita ja toksisia aineita väärinkäyttävät lapset ja nuoret. Nuorisoyksikössä työskentelee lisäksi psykologi, joka avustaa lääkäriä tarkemman diagnoosin tekemisessä ja tekee psykologista korjaavaa työtä. Nuorten kanssa työskentelevä päihdelääkäri tekee tiivistä yhteistyötä nuorisoasianviraston, vanhempien ja opettajien kanssa. (Masalov 2009)

#### 5.4 Nuoriin kohdistunut toiminta

Nuorten parissa toimiminen on pitkäjänteistä. Nuorten luottamuksen saavuttaminen ei ole helppoa ja vie aikansa. Nyt nuorten luottamus on saavutettu, ryhmä on koossa ja innostunut tekemään työtä. Yhdistys alkoi nuorisotoimintansa Jakomäen yläasteen venäjänkielisten nuorten kanssa. Neljän vuoden aikana Jakomäen koulun henkilökunta on pitänyt työtämme erittäin tärkeänä ja tarpeellisena. Toimintaan osallistuu myös nuoria muista kouluista. Nuorten määrä on noin 40 henkilöä. (Petrovskaja 2009).

Koulutoiminnan tarkoitus on helpottaa lasten integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan, vahvistaa lasten omaa identiteettiä, opettaa kommunikaatiotaitoja, antaa valmiuksia toimia itsenäisesti vaikeissakin olosuhteissa, luoda uskoa omiin voimiin ja mahdollisuuksiin, tehdä ennaltaehkäisytyötä, harjoittaa sosiaalista kanssakäymistä. (Petrovskaja 2009).

Nuorten yhteistoiminta on hyvin tärkeätä, sillä näin nuorilla on mahdollisuus jakaa keskenään tietoa ja kokemuksia, toiminta helpottaa vastamuuttaneiden sopeutumista uusiin vaatimuksiin, uuteen ympäristöön ja kulttuuriin. Koordinaatio nuorison parissa edesauttaa maahanmuutosta aiheutuvan stressin ja siitä johtuvien alkoholi- ja päihdeongelmien lieventämistä. (Petrovskaja 2009).

Nuoriin suuntautuneeseen leiritoimintaan osallistuu paitsi yhdistyksen jäseniä myös muita nuoria. Leirille osallistumisen ansiosta nuoret saavat tietoa yhdistyksestä ja usein liittyvät yhdistyksen säännölliseen toimintaan. (Petrovskaja 2009).

## 6 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

### 6.1. Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa Most ry:n toiminnan kehittämistyön tueksi ja turvata sen toiminta jatkossa sekä antaa tietoa Ray:lle Most ry:n tekemästä työstä. Päihderiippuvuuden hoitaminen on vaikea ja hidas prosessi, siihen tarvitaan valtava määrä taloudellisia ja moraalisia resursseja. On erityisesti tärkeä panostaa tehokkaaseen ehkäisevään päihdetyöhön. Varhainen puuttuminen auttaa välttämään monia ongelmia. Ennaltaehkäisevän työn onnistumiseksi tarvitaan todellisista tietoa päihteiden käytöstä, niiden erityisyydestä ja riippuvuuden syntymisestä. Päihteidenkäytön syiden tutkiminen on ajankohtainen keino taistelussa päihderiippuvuutta vastaan. Jos ei tutkita päihderiippuvuuteen johtavia syitä ja tekijöitä, on mahdotonta suunnitella ehkäisevää työtä ja hoitotoimintaa.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää:

- mitä venäjänkieliset nuoret tietävät päihteistä ja miten he suhtautuvat päihteisiin
- miksi nuoret alkavat kokeilla niitä
- miten tapahtuu päihteiden leviäminen nuorten keskuudessa.

Tutkimuksellamme haluaisimme innostaa nuorison parissa työskenteleviä henkilöitä toimimaan aktiivisesti päihteitä vastaan kaikilla sektoreilla.

## 7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

### 7.1 Tutkimusmenetelmä ja aineiston keruu

Tutkimuksen menetelmäksi valitsimme määrällisen, eli kvantitatiivisen tutkimuksen, koska uskoimme sen sopivan parhaiten tutkimukseemme. Kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta voidaan nimittää myös tilastolliseksi tutkimukseksi. Sen avulla selvitetään lukumääriin ja prosentiosuuksiin liittyviä kysymyksiä sekä eri asioiden välisiä riippuvuuksia tai tutkittavassa ilmiössä tapahtuneita muutoksia. Keräsimme aineistomme kevään ja kesän aikana vuonna 2009. Aineiston keruussa käytimme nimetöntä kyselylomaketta (liite 1). Valitsimme tiedonkeruumenetelmäksi kyselylomakkeen, koska se sopii parhaiten tutkimukseen, jolla selvitetään henkilökohtaisia asioita, kuten asenteita johonkin. Uskomme, että nuoret vastaavat kyselylomakkeella rehellisemmin, kuin esimerkiksi haastatteleamalla.

Meillä oli suunnitelma, mistä haemme haastateltavia, mutta käytännössä kaikki oli haasteellisempaa kuin ajattelimme. Lähetimme sähköpostia kyselyn toteuttamisesta ja luvan myöntämiseksi Venäläis-suomalaisen koulun ja Eiran aikuislukion rehtoreille. Valitettavasti emme saaneet heiltä vastausta. Syynä todennäköisesti oli rehtoreiden kiireinen aikataulu. Kysely suoritettiin sitten Most ry:n tiloissa, leireillä, ystävien ja tuttavien kautta ja Rautatieasemalla. Toivoimme kyselyyn osallistuvan 100 nuorta. Nuorten löytyminen oli kuitenkin haasteellisempaa kuin alussa suunniteltiin. Kyselyyn osallistui kaiken kaikkiaan 70 nuorta.

Työprosessin alussa suunnittelimme järjestävämme tapaamiset Most ry:n tiloissa, missä voisimme keskustella päihteisiin liittyvistä asioista. Työprosessin aikana tulimme kuitenkin siihen tulokseen, että nuorten tulee ensin tutustua toisiinsa. Elokuussa 2009 järjestettiin leiri, missä nuorilla oli mahdollisuus tutustua toisiinsa. Leirin tuloksena syntyivät nuorten viikkottaiset tapaamiset Most ry:n tiloissa. Tutustumisajaksi suunniteltiin kolmea kuukautta. Joulukuun lopussa järjestettiin leiri, jonka tavoitteena oli keskustella nuorten elämästä, nuorten ongelmista heidän keskuudessaan. Sen aikana nuorilla oli myös mahdollisuus keskustella huumeista, alkoholista, niiden haitoista ja seurauksista. Valitettavasti leirin aikana nuorilla ei herännyt kiinnostusta puhua

päihhteistä ryhmässä. Jotkut kuitenkin kääntyivät psykologin puoleen keskustellakseen henkilökohtaisessa tapaamisessa päihhteisiin liittyvistä asioista.

## 7.2 Kyselylomakkeen laatiminen

Laadimme 19 kysymystä sisältävän lomakkeen. Kyselyt päätettiin toteuttaa nimettöminä, koska halusimme taata nuorten nimettömyyden ja luottamuksen. Nimetön kysely koostui kahdesta tutkimuksen pääosiosta: 1. nuorten huumeitietämyksen tutkiminen ja heidän suhtautumisensa huumeisiin; 2. nuorten alkoholitietämyksen tutkiminen ja heidän suhtautumisensa alkoholin käyttöön liittyviin ongelmiin.

Kyselyssä käytimme sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä. Joskus käytimme sekamuotoisia kysymyksiä, kun osa vastausvaihtoehdoista oli annettu ja osa oli avoimia kysymyksiä. Lomaketta laatiessamme jouduimme miettimään, onko jotakin olennaista jäänyt kysymättä tai onko mukana turhia kysymyksiä. Ongelmana oli myös se, että lomakkeessa voi olla vain 19 kysymystä. Koska lomakkeet analysointiin Pietarin päihdeklinikan toteuttaman ohjelman avulla, jouduimme toimimaan ohjelman ehtoilla ja ohjelma salli vain 19 kysymystä.

Vaikka lomake tehtiin huolellisesti, alussa sen testaamisessa tuli ongelmia. Joidenkin kysymysten vaihtoehdot eivät olleet täydellisiä, niitä oli esim. joskus liian vähän. Siksi prosessin aikana teimme tarpeellisia muutoksia lomakkeen rakenteeseen, kysymysten järjestykseen, muotoiluun ja vastausvaihtoehtoihin. Koska kyselytutkimuksissa pulmana voi olla kyselyyn vastaamatta jättäminen, päätimme, että jaamme lomakkeet henkilökohtaisesti. Nuorilla oli siten mahdollisuus tehdä meille kysymyksiä lomakkeesta. Tällaisia kyselyjä kutsutaan kontrolloiduiksi kyselyiksi, joissa kyselylomakkeet joko viedään henkilökohtaisesti haastateltaville tai lähetetään postitse, jolloin lähetetyt lomakkeet noudetaan henkilökohtaisesti. (Alkula, Pöntinen & Ylöstalo 1994, 69–70.) Näin saatoimme antaa suullisesti täydentävää tietoa, vastata kysymyksiin ja varmistaa, että lomake täytetään kunnolla. Näin voimme olla osittaisessa vuorovaikutuksessa tutkittavien kanssa ja saada kerätyksi aineistoa.



### 7.3 Aineiston analysointi

Kvantitatiivinen tutkimus on mittaamaan pyrkivää tutkimusta, joka käyttää tilastotieteellisiä menetelmiä (Uusitalo 1996, 87). Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla selvitetään lukumääriin ja prosentiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Aineiston keruussa käytetään yleensä tutkimuslomakkeita valmiine vastausvaihtoehtoineen. Asioita kuvataan numeeristen suureiden avulla ja tuloksia voidaan havainnollistaa taulukoin tai kuvioin. Kvantitatiivista tutkimusta arvostellaan usein pinnallisuudesta, koska tutkija ei sinä päase riittävän syvälle tutkittavien maailmaan. (Heikkilä 2001, 16.)

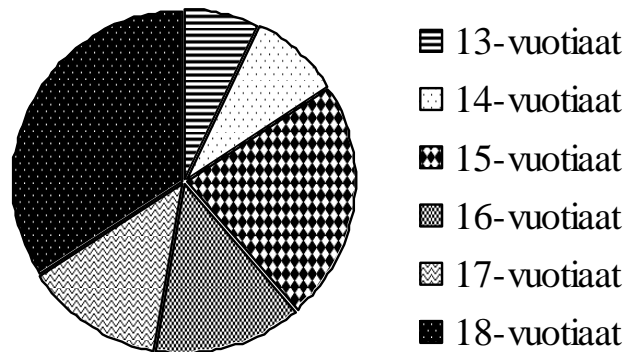
Kysely analysoitiin Pietarissa päihdeyksikön toteuttaman ohjelman avulla. Aineiston analyysivaihetta varten käytettiin Excel- ja SPSS-ohjelmia ja tulokset kirjattiin taulukoihin. Pietarissa tehtiin vuonna 2007 samanlainen tutkimus, johon osallistui 5 500 nuorta. Most ry:n yhteistyökumppani tarjosi yhdistykselle mahdollisuuden tehdä samankaltainen tutkimus Suomessa Helsingin alueella käyttämällä Leningradin alueen päihdeyksikön ohjelmaa ja soveltaen Pietarissa toteutetun tutkimuksen kyselylomaketta suomalaisiin olosuhteisiin sopivaksi.

## 8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

### 8.1 Vastaajien taustatiedot

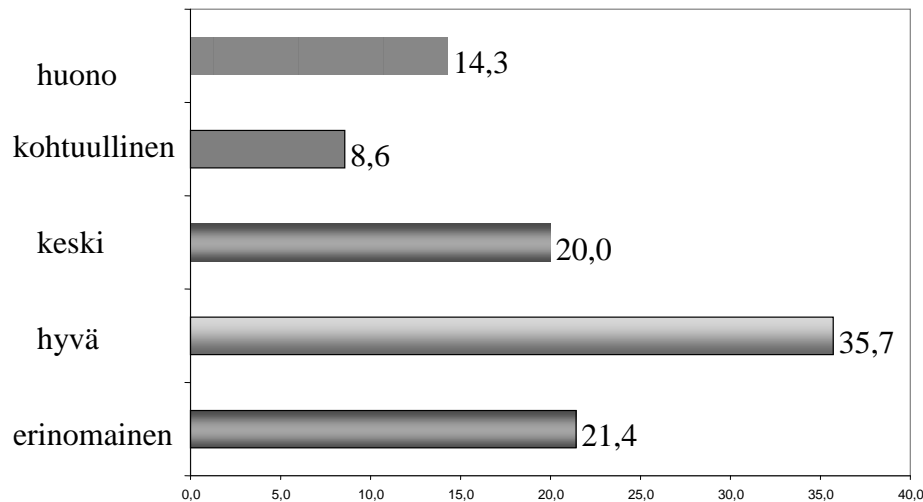
Tutkimukseen osallistui yhteensä 70 nuorta. Haastatelluista nuorista 35,7 % oli miehiä ja 64,3 % oli naisia. Taustatietoina tutkimuksessa kysyttiin vastaajien ikä, opiskelua tai työtä koskevat tiedot, asumisalue sekä suomen kielen taito. Lisäksi kyselylomakkeessa oli taustatietoina vastaajien vapaa-ajan mielenkiinnon kohteet.

Ikäkysymyksessä oli kuusi vaihtoehtoa: 13-vuotiaat, 14-vuotiaat, 15-vuotiaat, 16-vuotiaat, 17-vuotiaat ja 18-vuotiaat. Nuorten ikä vaihteli 13–18-v. Nuoria, jotka olivat 13-vuotiaita, oli 7,1 %, 14-vuotiaita oli 8,6 %, 15-vuotiaita oli 22,8 %, 16-vuotiaita oli 14,3 %, 17-vuotiaita oli 12,9 % ja 18-vuotiaita oli 34,3 %.



Kuva1. Nuorten ikäjakauma (%)

Tutkimuksessamme halusimme myös kysyä nuorten suomen kielen taitoa. Mielestämme tämä kysymys oli tärkeä, koska suomen kielen taito vaikuttaa nuoren kotoutumiseen, koulusuorituksiin sekä elämässä onnistumiseen. Enemmistö nuorista 35,7 % arvioi suomen kielen taitonsa hyväksi, 21,4 % arvioi taidon erinomaiseksi. 20 % nuorista arvioi osaavansa suomen kieltä kohtuullisesti, 8,6 % arvioi suomen kielen tasonsa olevan tyydyttävä ja 14,3 % huono.

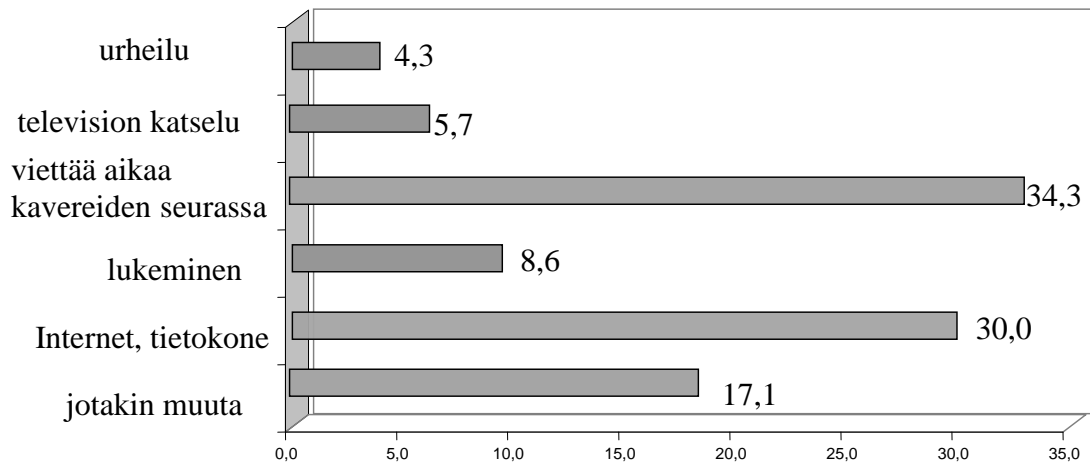


Kuva 2. Nuorten suomen kielen taito (%)

Kolmas taustatietoihin kuuluva kysymys oli opiskeleeko vastaaja. Vastaukset oli jaoteltu kolmeen osaan: en opiskele, opiskelen (oppilaitoksen nimi), käyn työssä. Haluaisimme kuitenkin huomauttaa, että kolmannes nuorista oli täysi-ikäisiä. Hyvänä osoittimena oli se, että nuorista opiskelee jossain 62, mikä viittaa siihen, että suurin osa täysi-ikäisistä jatkaa opiskelua ammatillisissa oppilaitoksissa. 3 nuorta tekee työtä ja vain 5 nuorta on työttömänä.

Neljäs taustatietoihin lukeutuva kysymys koski vastaajien asumisaluetta. Vastauksista ilmeni, että 41 nuorta asuu Helsingissä, 24 nuorta Vantaalla ja 5 nuorta Espoossa.

Viimeisenä taustatietokysymyksenä kysyttiin vapaa-ajan mielenkiinnon kohteita. Kysymys oli aseteltu pääasiassa suljettuun muotoon, viimeinen vaihtoehto oli kuitenkin avoimena. Kyselyn tuloksista ilmeni, että enemmistö nuorista 34,3 % pitää parhaana viettää aikansa kavereiden seurassa, mikä vahvistaa kavereiden olevan vahvasti läsnä haastateltujen nuorten elämässä. 30,0 % viettää aikaa Internetissä, tietokoneella, 8,6 % lukee kirjaa, 5,7 %, katsoo televisiota, 4,3 % harrastaa urheilua ja 17,1 % tekee jotain muuta. Taulukosta 1 on nähtävissä, että television katsominen on tyttöjen keskuudessa suosituempaa kuin poikien. Pojille on yleisempää viettää aikaa kavereiden kanssa tai tietokoneen parissa. Urheilua sen sijaan molemmat sukupuolet harrastavat melko vähän.



Kuva 3. Nuorten vapaa-ajan toiminta (%)

|                                   | tytöt | pojat |
|-----------------------------------|-------|-------|
| viettää aikaa kavereiden seurassa | 33 %  | 36 %  |
| Internet, tietokone               | 29 %  | 32 %  |
| jotakin muuta                     | 18 %  | 16 %  |
| lukeminen                         | 9 %   | 8 %   |
| television katselu                | 7 %   | 4 %   |
| urheilu                           | 2 %   | 4 %   |

Taulukko 1. Nuorten vapaa-ajan toiminta vertailu tytöt – pojat

## 8.2 Nuorten tietämys huumeista ja heidän suhtautumisensa niihin

Tutkimuksessamme halusimme selvittää nuorten tietämystä päihteistä. Nuoria pyydettiin luettelemaan huumaavia aineita, joista heillä on tietoa tai joista he ovat kuulleet. 95,7 % haastatelluista on kuullut huumeista ja osasi luetella suosituimmat huumaavat aineet joukossa.

|                        |        |
|------------------------|--------|
| Kannabis, ruoho, hasis | 34,7 % |
| kokaiini               | 15,5 % |
| heroiini               | 13,9 % |
| ekstaasi, essot        | 13,9 % |
| amfetamiini, piri      | 7,5 %  |
| LSD                    | 7,5 %  |
| sienet                 | 4,3 %  |
| oopiumi                | 2,1 %  |
| metadon                | 0,5 %  |

Taulukko 2. Nuorten tietämys huumeista.

Kysymykseen, miten suhtaudut ihmisiin, jotka käyttävät huumeita, saatiin seuraavia tuloksia. Myönteisesti suhtautuneita tyttöjä oli 2% ja poikia 14 %. Kielteisesti suhtautuneita tyttöjä oli 89 % ja poikia 41% . Yhdentekevästi suhtautuneita tyttöjä oli 9% ja poikia 45%. Todettiin, että tytöt suhtautuvat huumeita käyttäviin ihmisiin kielteisemmin kuin pojat. Myönteisesti ja yhdentekevästi suhtautuneiden poikien prosenttimäärä on taas isompi kuin tyttöjen.

Suhtautuminen huumeita käyttäviin riippuu paljon omasta päihteiden käytön kokemuksesta. Nuoret, jotka suhtautuvat yhdentekevästi ehkä kuuluvat riskiryhmään ja ovat potentiaalisesti valmiita kokeilemaan huumeita.

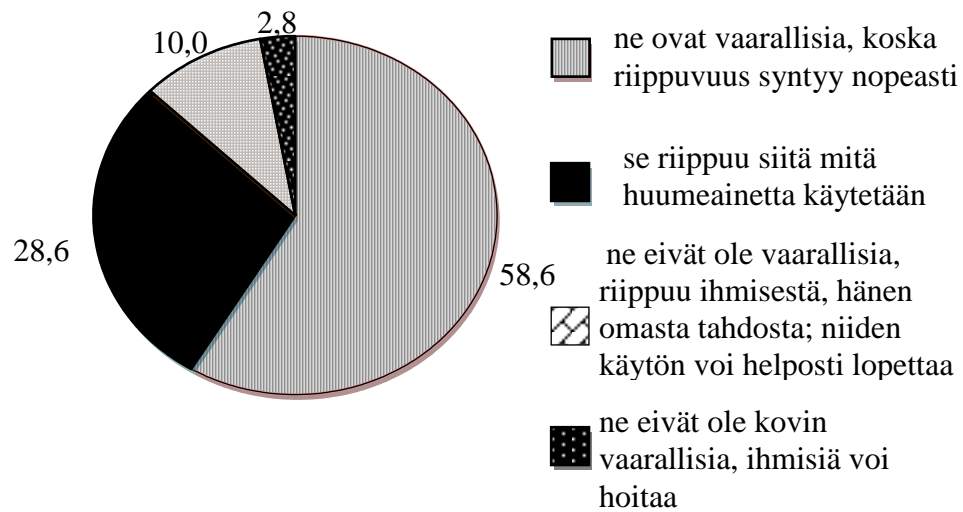
|                | tytöt | pojat |
|----------------|-------|-------|
| kielteisesti   | 89 %  | 41 %  |
| yhdentekevästi | 9 %   | 45 %  |
| myönteisesti   | 2 %   | 14 %  |

Taulukko 3. Nuorten suhtautuminen huumeita käyttäviin ihmisiin (%) Vertailu tytöt – pojat

Kyselyssämme oli kysymyksiä ja erilaisia vastausvaihtoehtoja, jotka käsittelivät huumeiden käytön syitä ja seurauksia. Vastausten analysointi auttaa saamaan selville yleisimmät huumeongelmia koskevat kannanotot haastateltavien joukossa ja ymmärtämään, mitä tietoa nuoret tarvitsevat huumeiden kokeilun seurausten arvioimiseen. Nuorten vastausten vertailu antaa mahdollisuuden arvioida nuorten tietoisuutta huumeista ja niiden käytön riskistä. 58,6 % nuorista arveli huumeiden käyttöä vaaralliseksi nopeasti syntyvän riippuvuuden yhteydessä. Muut 41,4 % arvelivat, että huumeiden käyttö ei ole vaarallista ja piti riskin vähenemisen tekijöinä seuraavia seikkoja:

- huumeaineen laji 28,6 %
- henkilön omat ominaisuudet (tahdonvoima, henkilön kyky luopua huumeiden käytöstä hoidon avulla) 10 %

Nuorten joukossa on havaittavissa hyvin selvä huumeriippuvuuden vaaran kieltäminen. Vain 58,6 % arvelee huumeiden olevan kovin vaarallisia. Taulukosta 4 on nähtävissä, että tytöt pitävät huumeita vaarallisempina kuin pojat. Tilastollisesti merkittäviä eroja ei kuitenkaan ollut paljon sukupuolten välillä.



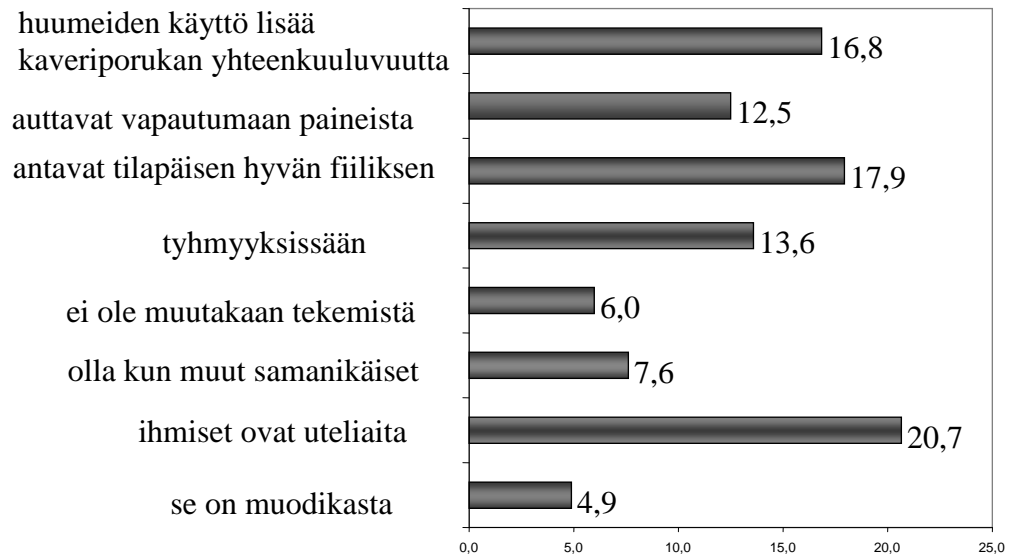
Kuva 4. Nuorten käsitys huumeiden käytön vaarasta ihmisten elämälle ja terveydelle (%)

|   | tytöt | pojat |
|---|-------|-------|
| ne ovat vaarallisia, koska riippuvuus syntyy nopeasti   | 63 %  | 56 %  |
| se riippuu siitä mitä huumeainetta käytetään  | 26 %  | 28 %  |
| ne eivät ole vaarallisia, riippuu ihmisestä, hänen omasta tahdosta; niiden käytön voi helposti lopettaa | 7 %   | 8 %   |
| ne eivät ole kovin vaarallisia, ihmisiä voi hoitaa  | 4 %   | 8 %   |

Taulukko 4. Nuorten käsitys huumeiden käytön vaarasta ihmisten elämälle ja terveydelle. Vertailu tytöt – pojat (%)

Kysyttäessä nuorilta miksi ihmiset alkavat käyttää huumeita kävi ilmi, että yleisin syy on ihmisen uteliaisuus. Näin vastasi 20,7 %. Toiseksi yleisin syy oli tilapäisen hyvän fiiliksen saaminen 17,9 %. 16,8 % nuorista vastasi, että huumeiden käyttö lisää kaveriporukan yhteenkuuluvuutta ja 13,6 %, että huumeiden kokeilu tapahtuu tyhmyyksissä. 12,5 % nuorista oli sitä mieltä, että ihmiset alkavat käyttää huumeita, koska ei ole muuta tekemistä. Vähemmän yleisimmät huumeiden käytön syyt nuorille olivat paineista vapautuminen 6,0 % ja muoti 4,9 %. Melkein kaikissa poikien ja tyttöjen vastauksissa oli vain hyvin pieniä eroja. Merkittävä ero oli vain yhdessä

kohdassa, jossa pojat arvelivat enemmän kuin tytöt huumeiden auttavan vapautumaan paineista.



Kuva 5. Nuorten käsitys huumeiden käytön aloittamisen syistä (%)

Nuorten tietoa huumeiden käytön seurauksista arvioitiin tarjoamalla lista huumeiden käytön vakavimmista seurauksista. Yleisimpinä seurauksina kaikki nuoret pitävät kuolemaa (tytöt 28,9 %, pojat 32 %), Hiv- tai hepatiittitartuntaa (tytöt 26,7 %, pojat 24 %), psykoosia ja dementiaa (tytöt 31,1 %, pojat 28 %), hedelmättömyyttä (tytöt 11,1 %, pojat 12 %). Vastauksen ”en tiedä” tytöistä valitsi 2,2 % ja pojista 4 %, mikä todistaa nuorten huumeetietämyksen kasvua. Tilastollisesti merkittäviä eroja poikien ja tyttöjen välillä ei kuitenkaan löytynyt.

|                             | tytöt  | pojat |
|-----------------------------|--------|-------|
| psykoosi, dementia          | 31,1 % | 28 %  |
| kuolema                     | 28,9 % | 32 %  |
| Hiv- tai hepatiittitartunta | 26,7 % | 24 %  |
| hedelmättömyys              | 11,1 % | 12 %  |
| en tiedä                    | 2,2 %  | 4 %   |

Taulukko 5. Nuorten käsitys huumeiden käytön seurauksista (%)



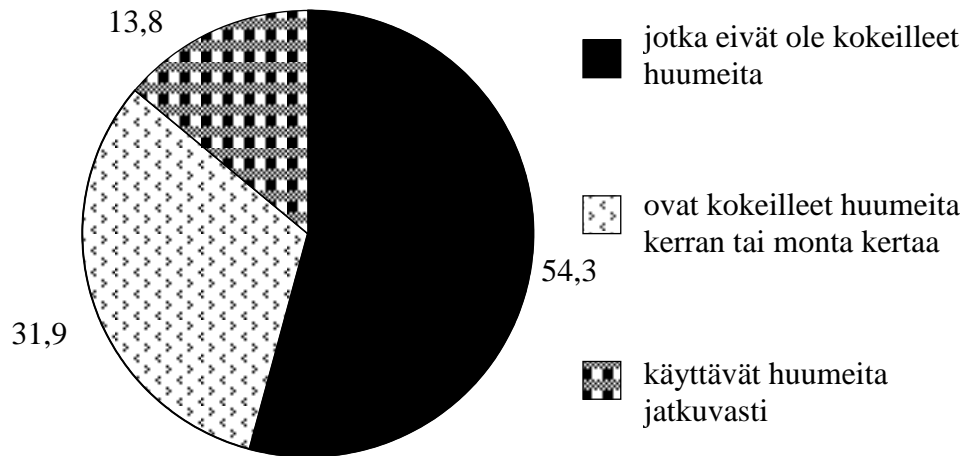
Nuorilta kysyttäessä mitä kannattaa tehdä, jotta päihteet eivät olisi nuorten kiinnostuksen kohteena, saatiin seuraavia tuloksia. Pojista 28 % ja tytöistä 36 % piti tärkeänä tiedon saatavuutta päihteiden haitallisuudesta, 28 % pojista ja 20 % tytöistä oli sitä mieltä, että pitää vahvistaa poliisivaltaa. 29 % tytöistä ja 16 % pojista kannatti erilaisten kerhojen ja seurojen toiminnan järjestämistä. 24 % pojista ja 13 % tytöistä ehdotti vapausrangaistusta huumeiden levittämisestä ja käytöstä.

Taulukosta 6 nähdään eroja tyttöjen ja poikien mielipiteissä.

|   | tytöt | pojat |
|---|-------|-------|
| tiedon saatavuus päihteiden haitallisuudesta            | 36 %  | 28 %  |
| erilaisten kerhojen ja seurojen toiminnan järjestäminen | 29 %  | 16 %  |
| poliisivallan vahvistaminen                             | 20 %  | 28 %  |
| vapausrangaistus huumeiden levittämisestä ja käytöstä   | 13 %  | 24 %  |
| muuta   | 2 %   | 4 %   |

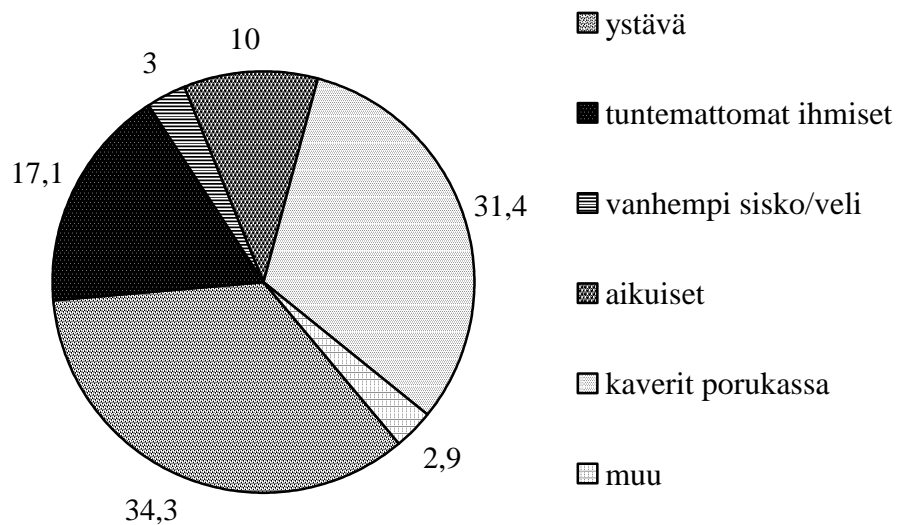
Taulukko 6. Keinot, jotka voivat vähentää kiinnostusta päihteisiin. Vertailu tytöt – pojat (%)

Haastateltujen nuorten joukossa 54,3 % lähiympäristön ystävistä ja tutuista ei ole kokeillut huumeita. 31,9, % on kokeillut huumeita kerran tai monta kertaa. Nuoria, joilla oli kokemusta huumeiden käytöstä ja jotka käyttivät huumeita jatkuvasti, oli 13,8 %.



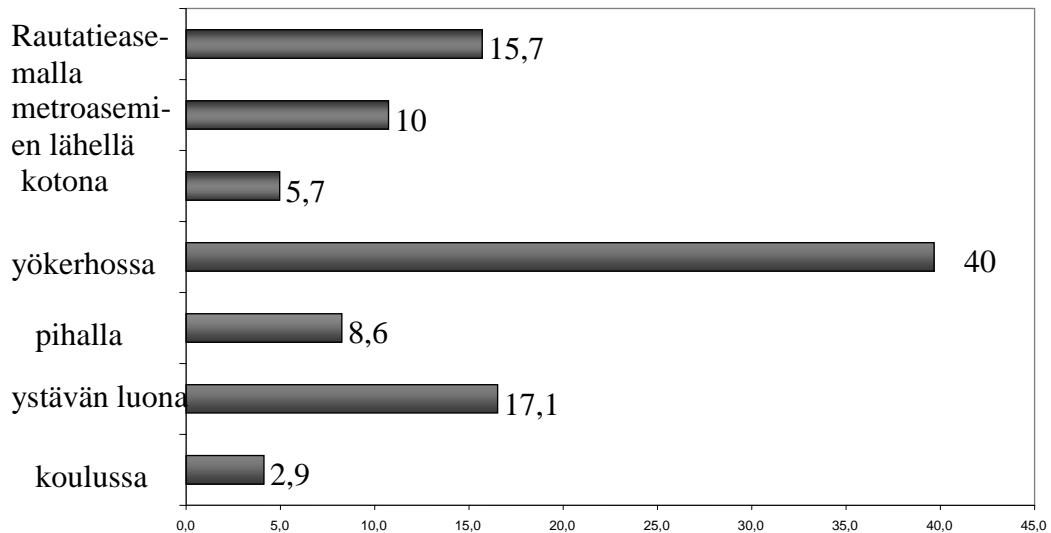
Kuva 6. Nuorten lähiympäristön huumeiden käyttö (%)

Huumeiden päälevittäjinä ovat ystävät 34,3 % ja kaverit porukassa 31,4 %. 17,1 % levittäjistä on tuntemattomia ihmisiä, 10 % aikuisia, 3 % vanhempi sisko/veli ja 2,9 % muita. Vastausten analysointi osoittaa, että huumeita käyttävät vertaiset kuuluvat päälevittäjien ryhmään. Nuoruusiässä ystävyys- ja kaverisuhteilla on iso merkitys. Vertaisten mielipide ja hyväksyminen ovat tärkeitä. Huumeita käyttävät nuoret tarvitsevat uuden annoksen itselleen, mikä vahvistaa heidän motivaatiotaan etsiä uusia huumeiden käyttäjiä. Vastausten tulokset näyttävät, että samastuminen huumeita käyttäviin kavereihin on huumeiden käytön aloittamisessa tärkeä riskitekijä.



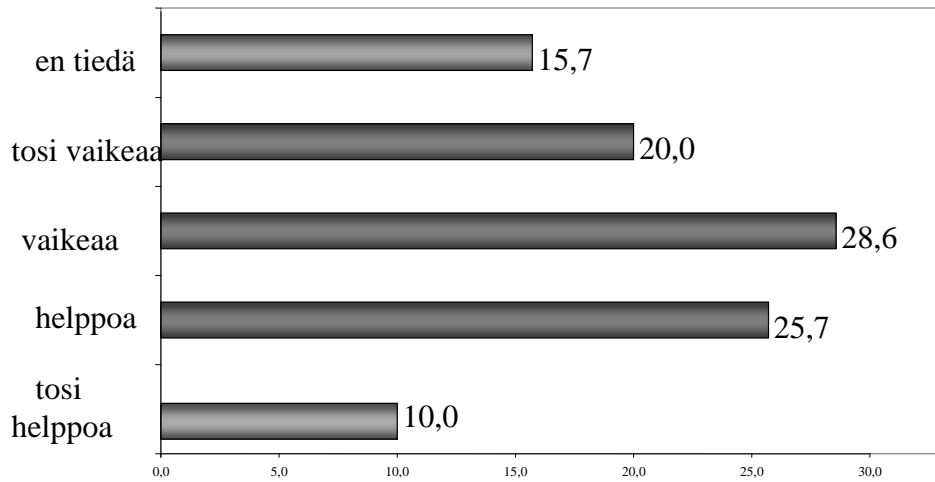
Kuva 7. Kuka tarjoaa huumeaineita ensimmäisen kerran (%)

Saatavassa olevien tietojen perusteella ilmeni, että huumeita käytetään eniten vapaa-ajan viettopaikoissa, kuten yökerhossa 40 %, ystävän luona 17,1 % ja Rautatieasemalla 15,7 %. Muita huumeaineiden käyttöpaikkoja olivat metroasemien lähellä 10 %, pihalla 8,6 %, kotona 5,7 % ja koulussa 2,9 %.



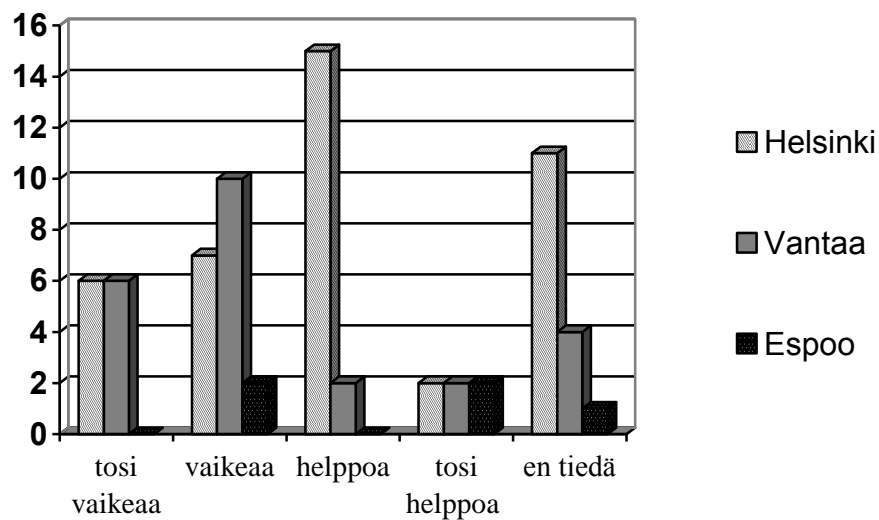
Kuva 8. Nuorten käsitys huumeiden käytön paikasta (%)

Kysymykseen olisiko helppoa ostaa huumeita, saatiin seuraavia vastauksia. Suurin osa nuorista 28,6 % vastasi, että se olisi vaikeaa. 25,7 % vastasi, että se olisi helppoa. 20 % oli sitä mieltä, että huumeiden ostaminen olisi todella vaikeaa. 15,7 % ei tiennyt, mitä vastata. 10 % nuorista piti huumeiden ostamista todella helppona.



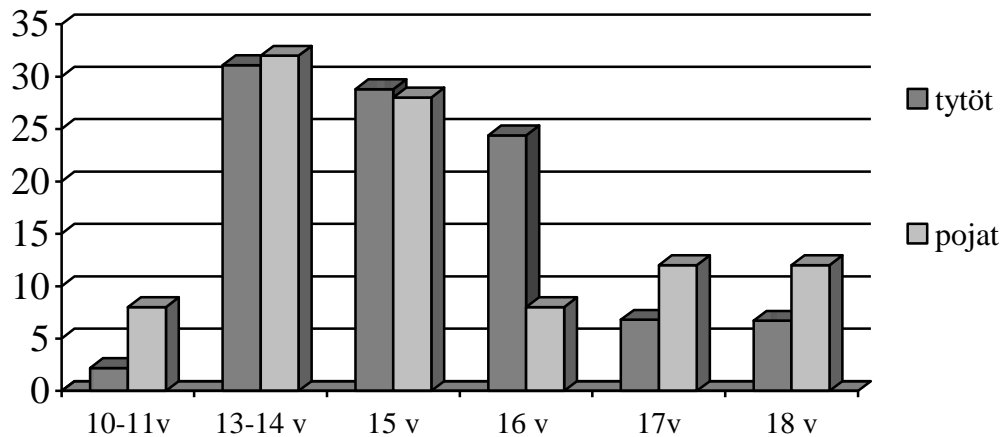
Kuva 9. Nuorten mielipiteet huumeiden saatavuudesta (%)

Halusimme myös vertailla nuorten vastauksia huumeiden saatavuudesta riippuen siitä, missä kunnassa he asuvat. Tässä pitää kuitenkin ottaa huomioon, että tämä ei ole tilasto, vaan nuorten oma mielipide. Lisäksi tuloksiin vaikutti eri kunnissa asuvien nuorten määrä. Vastausten mukaan huumeita oli helpointa saada Helsingissä ja vaikeinta Espoossa.



Kuva 10. Mistä kaupungista on helpompi ostaa huumeita (kpl)

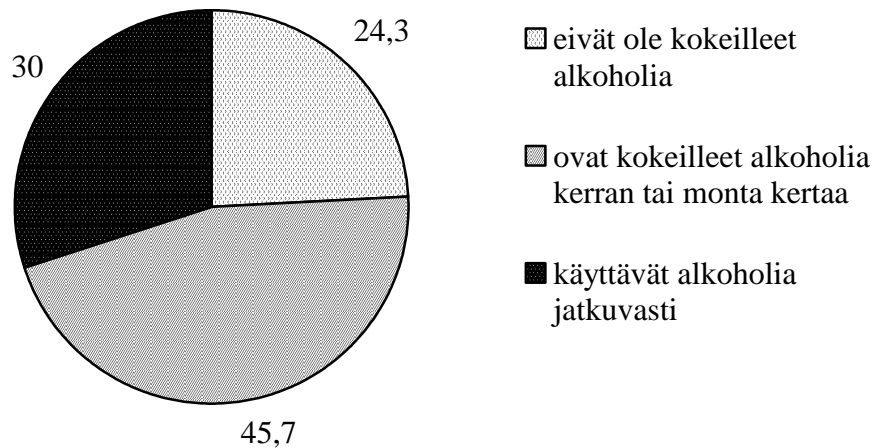
Saatavilla olevien tietojen perusteella ilmeni, että huumausaineiden varhaisimmat kokeilut tytöillä ja pojilla tapahtuivat 10–11-vuotiaana (tytöt 2,2 %, pojat 8 %). Haastateltujen mielestä kuitenkin suurin osa tytöistä on tutustunut huumeisiin 13–16-ikäisinä 84,3 % ja pojista 13–15 vuoden ikäisinä 60 %. 31,1 % tytöistä ja 32 % pojista on kokeillut huumeita 13–14-vuotiaana. 28,8 % tytöistä ja 28 % pojista on kokeillut huumeita 15-vuotiaana. 24,4 % tytöistä ja 8 % pojista on kokeillut huumeita 16-vuotiaana. 6,8 % tytöistä ja 12 % pojista on tutustunut huumeisiin 17-vuotiaana. 6,7 % tytöistä ja 12 % pojista on tutustunut huumeisiin 18-vuotiaana. Todettiin vaarallisen iänsiis olevan 13–15 vuotta, tässä iässä huumeita kokeili 59,95 % nuorista.



Kuva 11. Ensimmäinen huumekekeilu. Vertailu tytöt – pojat

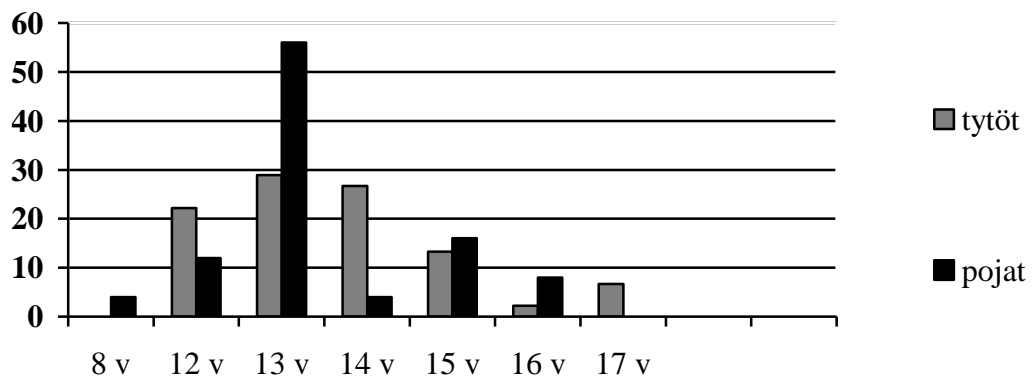
### 8.3 Nuorten tietämys alkoholista ja heidän suhtautumisensa siihen

Vastausten perusteella näyttäisi siltä, että alkoholia kerran tai monta kertaa kokeilleita oli 45,7 %. 30 % käyttää alkoholia jatkuvasti. 24,3 % ei ole kokeillut alkoholia.



Kuva 12. Nuorten alkoholin käyttö (%)

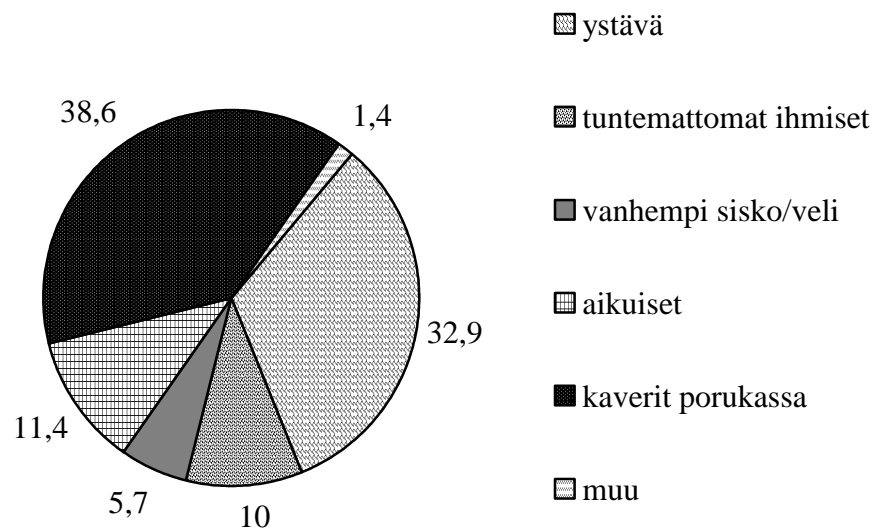
Saatavilla olevien tietojen perusteella ilmeni, että alkoholin varhaisin kokeilu pojilla tapahtuu 8-vuotiaana 4 % ja tytöillä 12-vuotiaana 22,2 %. Haastateltujen mielestä suurin osa tytöistä on tutustunut alkoholijuomiin 12–14-ikäisinä 77,8 % ja pojista 13-ikäisinä 56 %. 22,2 % tytöistä ja 12 % pojista on kokeillut alkoholia 12-vuotiaana. 28,9 % tytöistä ja 56 % pojista on kokeillut alkoholia 13-vuotiaana. 26,7 % tytöistä ja 4 % pojista on kokeillut alkoholia 14-vuotiaana. 13,3 % tytöistä ja 16 % pojista on tutustunut alkoholiin 15-vuotiaana. 2,2 % tytöistä ja 8 % pojista on tutustunut alkoholiin 16-vuotiaana. Vain 6,7 % tytöistä on maistanut alkoholia ensi kerran 17-vuotiaana. Todettiin vaarallisen iän olevan 12–14 vuotta, tässä iässä alkoholia maistoi 74,9 % nuorista.



Kuva 13. Nuorten ensimmäinen kokemus alkoholin käytöstä ikäryhmittäin.

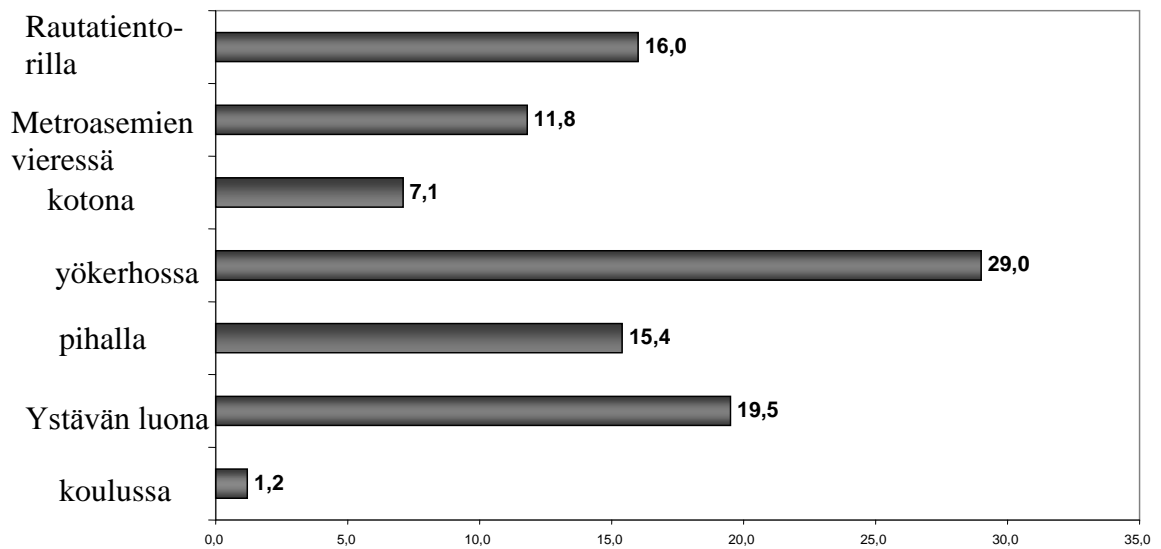
## Vertailu tytöt – pojat. (%)

Alkoholia käyttävät vertaiset ovat vastausten perusteella päälevittäjiä. Kavereiden porukassa tapahtuu ensimmäinen alkoholin kokeilu, näin vastasi 38,6 %. 32,9 % vastasi, että ensimmäisen kerran alkoholia tarjoaa ystävä, 10 % tuntemattomat ihmiset. Aikuisten tarjoamaa alkoholia kokeili 11,4 %, vanhemman sisikon/veljen tarjoamaa - 5,7 %, muiden tarjoamaa 1,4 %.



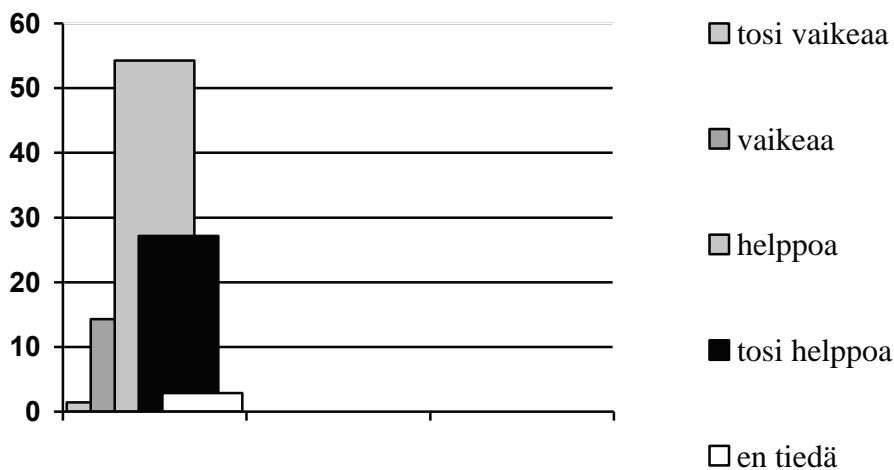
Kuva 14. Kuka tarjoaa ensimmäisen kerran alkoholia (%)

Suosituin alkoholin käytön paikka on yökerho (29 %). Vähemmän suosittuja paikkoja ovat ystävän koti 19,5 %, Rautatientori 16 %, piha 15,4 %. Muita alkoholin käytön paikkoja olivat oma koti 7,1 % ja koulu 1,2 %, joissa alkoholin käyttö on vähäisintä.



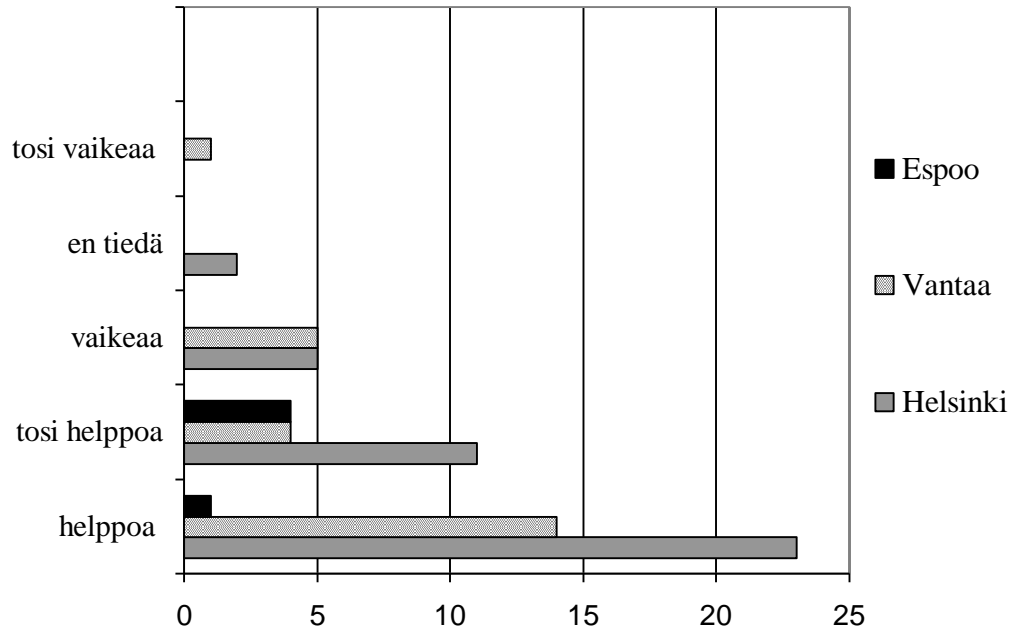
Kuva 15. Alkoholin käytön paikka (%)

Kysymykseen olisiko helppoa ostaa alkoholia, nuoret vastasivat seuraavasti. Suurin osa nuorista 55,7 % vastasi, että se olisi helppoa. 28,6 % vastasi, että se olisi todella helppoa. 12,9 % oli sitä mieltä, että alkoholin ostaminen olisi vaikeaa. 1,4 % uskoi, että se olisi todella vaikeaa. 1,4 % ei osannut vastata. Vertailemalla nuorten vastauksia kunnittain voidaan todeta, että alkoholin ostaminen olisi helpointa Helsingin alueella ja vaikeinta Espoossa.



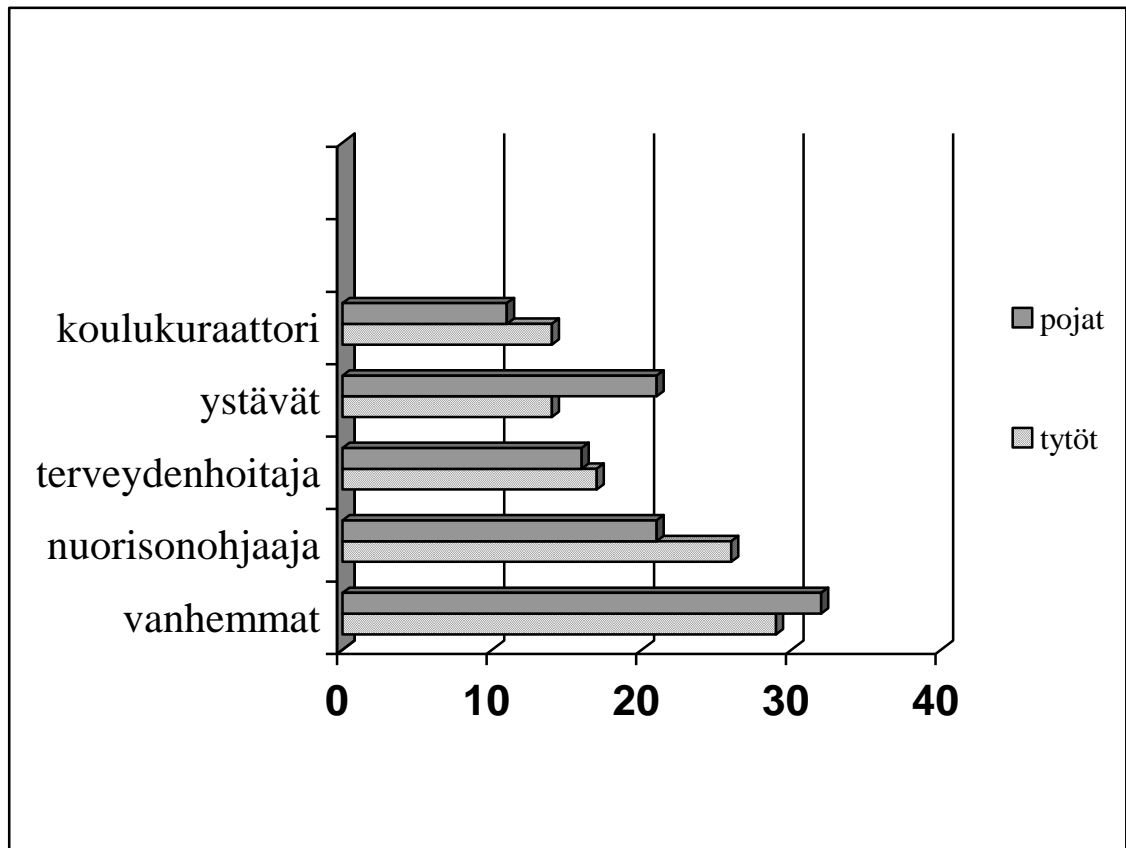
Kuva 16. Alkoholin saatavuus (%)





Kuva 17. Mistä kaupungista on helpointa ostaa alkoholia

Kysymykseen mistä voit pyytää apua, jos sinulla tai kaverillasi on päihdeongelmia, suurin osa nuorista vastasi, että he hakisivat apua vanhemmilta (tytöt 29 %, pojat 32 %). Tämä osoittaa, että suurimmalla osalla heistä on hyvät välit vanhempiensa kanssa. 26 % tytöistä ja 20 % pojista pyytäisi apua nuoriso-ohjaajalta. Terveystoimittajalta pyytäisi apua 17 % tytöistä ja 16 % pojista, ystäviltä pyytäisi apua 14 % tytöistä ja 20 % pojista. Viimeisenä tässä listassa ilmeni koulukuraattori, tytöt 14 % ja pojat 12 %.



Kuva 18. Nuorten mielipiteitä paikoista, mistä voi pyytää apua, jos itsellä tai kaverilla on päihdeongelmia. Vertailu pojat-tytöt (%)

## 9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

### 9.1 Tutkimustulosten tarkastelua

Nuorten päihteiden käyttö on ollut ajankohtainen ongelma kansallisuudesta huolimatta. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, kuinka paljon venäjänkieliset nuoret tietävät päihteistä, miksi nuoret alkavat kokeilla niitä ja miten päihteet leviävät nuorten keskuudessa. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää nuorten suhtautumista päihteisiin.

Tutkimuksessa saamiemme tulosten mukaan myönteistä oli se, että enemmistö nuorista arvioi suomen kielen taitonsa hyväksi tai erinomaiseksi. Se on erittäin tärkeää, koska suomen kielen taito vaikuttaa nuoren kotoutumiseen, koulusuoritukseen sekä elämässä onnistumiseen. Melkein kaikki haastatelluista opiskelivat vielä koulussa tai ammatillisissa oppilaitoksissa.

Tutkimukseen osallistuneista enemmistö piti parhaana viettää aikansa kavereiden seurassa. Toisella sijalla oli tietokoneen ja Internetin käyttö. Tässä kysymyksessä meidät yllätti, että vain pieni osa nuorista harrastaa urheilua. Venäläisessä kulttuurissa elämäntapa on aktiivinen. Perhe harrastaa urheilua säännöllisesti. Luultavasti kotoutumisprosessi on vaikuttanut nuorten kiinnostuksen kohteisiin tai perheen taloudellisen tilanteen vuoksi nuorilla ei ole mahdollisuutta harrastaa urheilua, vaan halvempaan vaihtoehtona on esim. Internetin hankkiminen. Poikien ja tyttöjen vastaukset olivat lähes samanlaisia: jos eroja oli, ne olivat pieniä. Huomasimme kuitenkin, että nuorten elämäntapa vaikutti passiiviselta. 1/5 osa nuorista vastasi tekevänsä vapaa-ajalla jotakin muuta. Valitettavasti tässä tutkimuksessa oli mahdotonta saada tietää, mitä nuoret tarkoittivat vaihtoehdolla tehdä jotain muuta, koska kysymys oli suljettu.

Venäjänkieliset nuoret tiesivät huumeista melko paljon. Melkein kaikki haastatellut olivat kuulleet huumeista ja osasivat luetella suosituimmat huumaavat aineet. Enemmistö tiesi marihuanasta, kokaiinista, heroiinista ja ekstaasista. Tästä voimme olettaa, että nämä huumaavat aineet ovat suosituimpia ja enemmän saatavilla nuorten ympäristössä kuin ne, joita nuoret eivät osanneet mainita.

Tulosten mukaan jotkut nuorista olivat kokeilleet huumeita jo 10–11 vuoden iässä. Tämä ikäryhmä tarvitsee erityistä analysointia, koska huumeiden niin varhainen kokeilu voi johtaa psyykkisen ja fyysisen kehityksen häiriintymiseen. Lisäksi huumeiden varhainen kokeilu voi kertoa suurista ongelmista perheessä tai sosiaalisessa yhteisössä. Kuitenkin suurin osa nuorista oli tutustunut huumeisiin 13–16-ikäisinä. 3/5 haastatelluista oli sitä mieltä, että ensimmäinen huumeiden kokeilu tapahtuu 13–15 vuoden ikäisenä, josta voidaan näin sanoa, että se on kriittinen ikä.

3/4 nuorista oli tutustunut alkoholijuomiin 12–14-ikäisinä. Vaarallinen ikä on 12 vuotta, tässä iässä alkoholia maistoi 1/3. Yli puolet pojista uskoi, että ensimmäinen alkoholin käyttö tapahtuu 13-vuoden ikäisenä. Tyttöjen mielipiteet olivat taas toisenlaisia. Tyttöillä ei ollut selkeätä kuvaa, missä iässä alkoholia kokeillaan ensimmäinen kerran. Tyttöjen ja poikien mielipiteet alkoholin käytön paikoista olivat täysin samoja. Yli puolet tytöistä ja pojista pitivät alkoholin saatavuutta heidän alueellaan helppona. Nuorilla ei ole ongelmia alkoholin hankkimisen kanssa. Liian aikainen alkoholin ja huumeiden kokeilu voi liittyä nuorten uteliaisuuteen, joka on tyypillinen nuoria kuvaava piirre.

Kiinnostus päihteisiin vaatii ennaltaehkäisevää psykososiaalista työtä, jonka päätavoitteena olisi nuorten itsetuntemuksen, omaehtoisen kehityksen ja itsekontrollin kehittäminen. Varhainen kiinnostus alkoholiin ja huumeisiin ja niiden kokeilu osoittavat, että ennaltaehkäisevän työn kehittäminen ja tekeminen kouluissa jo 6–7 luokalta alkaen on välttämätöntä. Tähän työhön kannattaisi panostaa säännöllisesti ja pitkäjänteisesti.

Vastausten perusteella voidaan todeta, että niin alkoholin kuin huumeiden päälevittäjinä ovat ystävät ja kaverit porukassa ja päihteitä käytetään eniten vapaa-ajan viettopaikoissa, kuten yökerhossa, ystävän luona ja Rautatieasemalla. Tulosten mukaan niin huumeiden myynti kuin päihteiden kokeilukin on helpompi toteuttaa paikoissa, joissa nuoret ovat läheisissä ja epämuodollisissa suhteissa ja joissa puuttuu julkinen kontrolli ja järjestys. Meidän mielestämme aikuisten, kuten vanhempien, opettajien ja nuoriso-ohjaajien kontrolli ja järjestetty toiminta estävät nuorten päihteiden kokeilua.

Kyselyn tulokset osoittivat, että nuorten tietoisuus huumeiden haitoista on puutteellista. Huumeita kerran tai monta kertaa kokeilleiden nuorten määrä oli melkein sama. Se todistaa, että on pakko kiinnittää huomiota nuorten parissa tehtävään huumeiden käytön ennaltaehkäisytyöhön ja tehdä kaikki mahdollinen, jotta nuorilla ei olisi kiinnostusta huumeiden kokeiluun.

Kun kysyimme nuorilta huumeiden käytön seurauksista, emme tutkineet sosiaalisia seurauksia, kuten esimerkiksi rikokset tai eristäytyminen, vaan pyysimme vastaamaan, miten voisi vähentää huumeiden kokeilua. Pojat painottivat ennalta ehkäisevinä keinoina enemmän vapausrangaistusten tiukentamista ja poliisivallan vahvistamista. Tytöt taas näkivät erilaisten kerhojen ja seurojen toiminnan järjestämisessä ja tiedon lisäämisessä keinon vähentää kiinnostusta pähteisiin.

Nuorten joukossa havaitaan hyvin selvä huumeriippuvuuden vaaran kieltäminen. Vain puolet arveli huumeiden olevan kovin vaarallisia ja riippuvuuden syntyvän nopeasti. Tytöt suhtautuivat huumeita käyttäviin erittäin negatiivisesti, kuitenkin puolet vastasi, että heidän ympäristössään on kerran kokeilleita tai jatkuvasti huumeita käyttäviä nuoria. Pojat taas suhtautuivat enemmän yhäntekevästi tai myönteisesti, mikä lisää riskiä huumeiden käytön aloittamiseen. Yleisin huumeiden käytön aloittamisen syy molemmilla sukupuolilla oli uteliaisuus ja tilapäinen hyvän fiiliksen saaminen. Silmiinpistävää oli se, että pojilla syynä oli vielä paineista vapautuminen. Näitä paineita nuorille voivat aiheuttaa oppimisvaikeudet, murrosiän muutokset itsessä, seksuaalinen kypsyminen sekä yleisesti selviytyminen omassa elämässä. Maahanmuuttajanuorilla paineina voivat tuoda myös sopeutumisoingelmat, syrjäntäkokemukset sekä puutteellinen suomen kielen taito.

Päihdeongelmien syntyessä monet nuoret pyytäisivät apua vanhemmiltaan tai nuorisohjaajalta. Tämä osoittaa, että suurimmalla osalla heistä on hyvät välit vanhempinsa kanssa ja nuorisohjaajan rooli nuoren elämässä on huomattava. Tuloksista voidaan olettaa, että venäläiselle nuorelle oppilaitoksen kuraattorin puoleen kääntyminen olisi vaikeaa. Tämä voi olla kulttuuriin liittyvä ilmiö tai sosiaalijärjestelmän tuntemattomuudesta johtuva pelko. Venäläiselle kulttuurille on olennaista, että yritetään ratkaista ongelmia perheen sisällä ja apua haetaan viranomaisilta harvoin ja vain hyvin vaikeassa tilanteessa. Huomasimme myös, että tytöille kynnys hakeutua

terveydenhoitajan tai muun ammattiauttajan vastaanotolle on matalampi kuin pojille. Tämä näkyy myös aikuisiässä terveystalveluiden kohdalla. Mielestämme tämä johtuu sukupuolen ominaisuuksista.

Yllätys oli se, että enemmistön mielestä nuoret saavat vähän tietoa päihdeistä tai eivät saa ollenkaan omissa oppilaitoksissa. Mielestämme koulun pitää panostaa enemmän päihdetietoon ja tehdä tieto helposti saatavaksi. Yhteiskunnan ja erityisesti nuorisotyön tulisi tarjota nuorille vaihtoehtoja päihdeiden käytölle ja lapsi tulisi kasvattaa kunnioittamaan terveellisiä elämäntapoja. Tämän kyselyn tulokset osoittavat, että päihdeiden käyttöä ennalta ehkäisevän työn tarve on suuri, ainakin venäjänkielisten nuorten keskuudessa.

## 9.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuus on mittaustulosten toistettavuus (Hirsjärvi 2005, 216). Tutkimuksen luotettavuutta nostaa se, että kaikki venäjänkielistet nuoret saivat kyselylomakkeen äidinkielellä ja vastasivat venäjäksi. Kysely toteutettiin ryhmissä, joissa oli aina yksi opinnäytetyöntekijöistä läsnä. Olemme varmoja, että kaikki kysymykset tulivat oikein ymmärretyiksi. Tarvittaessa me annoimme ohjeita ja neuvua nuorille heti, jos esille tuli väärinkäsityksiä.

Meidän mielestämme luotettavuutta myös paransi nimettömyys, koska nuoret voivat vastata kyselyyn rohkeasti. Sen lisäksi nuorille oli kerrottu, että heidän yksilövastauksiaan ei ilmoiteta omille vanhemmille ja vastaukset tulevat ainoastaan meidän ja Leningradin alueen päihdeyksikön työntekijöiden nähtäviksi. Tutkimuksen aineistoa käsitelimme objektiivisesti ilman ennakko-olettamuksia ja ajatuksia tuloksista. Tutkimuksen laatuun vaikutti myös se, kuinka huolellisesti Leningradin alueen päihdeyksikön työntekijät muokkasivat kyselylomakkeet.

Tutkimustulokseen vaikutti myös haastateltujen määrä. Poikia tutkimuksessa oli vähän. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa 25 poikaa on pieni määrä. Tutkimus koskee ainoastaan Helsingin, Vantaan, ja Espoon 70 venäjänkielistä nuorta, eikä sen tuloksia voida yleistää kaikkiin Suomessa asuviin maahanmuuttajanuoriin, joiden äidinkieli on venäjä.

Olemme yrittäneet ottaa huomioon tutkimuksen pätevyyteen liittyvät tekijät jo alusta lähtien koko prosessin ajan. Ennen tutkimuksen toteuttamista olemme määritelleet tutkimuksen alueen, kysymykset ja sen keskeiset käsitteet.

### 9.3 Tutkimuksen eettisyys

Ennen kyselyä nuorille kerrottiin tutkimuksen tarkoituksesta ja siitä, mihin sillä pyritään. Heille kerrottiin, milloin ja miten tulokset julkaistaan. Kvantitatiivisen lomakeaineiston peruslähtökohta on aineiston tarkastelu kokonaisuutena. Sen takia tutkimuksessamme on vaikea hahmottaa vastaajien taustaa ja yksilökohtaista tietoa.

Tutkimuksen tuloksia käytimme vain tarkoituksiin, joihin on saatu suostumus. Nimettömän kyselyn vastausmateriaali hävitetään, kun saamme työmme valmiiksi. Saadut tulokset esitetään vain tilastollisessa muodossa, kuten tutkittaville nuorille oli ilmoitettu.

Tutkimuksen eettisenä perusteena on noudattaa eettisiä velvoitteita yhteiskuntaa ja yleisöä kohtaan. Pyrimme ennakkoon torjumaan tulosten väärinkäytön ja virheelliset tulkinnat. Sen lisäksi meillä on velvoitteita haastateltuja kohtaan. Osallistuminen tutkimukseen oli vapaaehtoista, nuoret saivat olla vastaamatta kysymykseen, jos siltä tuntui.

### 9.4 Jatkotutkimus- ja kehittämisehdotuksia

Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää työssä maahanmuuttajanuorten parissa suunniteltaessa päihteiden käytön ehkäisyyn liittyvää toimintaa nuorille kouluissa ja muissa yhteisöissä. Lisäksi opinnäytetyön tuloksia voi hyödyntää Helsingin kaupungin ja opetusministeriön budjetin tai avustuksien hakemisessa.

Luulemme, että tutkimustamme voisi laajentaa tutkimalla, miten nuorten kotiolot ja koulumenestys vaikuttavat päihteiden käyttöön ja mitä mieltä vanhemmat ja opettajat

ovat päihteiden käytöstä ja niiden ennaltaehkäisystä. Lisäksi olisi mielenkiintoista saada tietoa siitä, mistä syystä pojilla on enemmän paineita kuin tytöillä, minkälaisista paineista on kyse ja onko sukupuolella merkitystä kotoutumisprosessissa. Olisi mielenkiintoista tehdä jokaisessa koulussa Uudenmaan alueella sama kysely sekä maahanmuuttajille että suomalaisille nuorille ja verrata heidän vastauksiaan tai tehdä kysely samalla alueella vastaavan ikäisille viiden vuoden päästä ja sitten verrata näitä tuloksia nyt saatuihin.

### 9.5 Prosessin eteneminen ja ammatillinen kasvu

Kohderyhmä opinnäytetyöhön oli ollut meille selvillä pitkään, mutta aihealue oli avoin. Tiesimme siis alusta asti, että aihe liittyisi maahanmuuttajanuoriin ja päihteisiin.

Opinnäytetyömme kautta halusimme tuoda myös ennaltaehkäisevän työn merkityksen esille. Toteutimme tutkimuksen yhteistyössä Most ry:n kanssa. Tutkittavaksi aiheeksi valittiin ennaltaehkäisevä päihdetyö venäjänkielisten maahanmuuttajanuorten keskuudessa. Suunnittelimme, että kohderyhmäksi tulevat 13–18-vuotiaat nuoret. Tutkimuksen tarkoituksena oli innostaa nuorison kanssa työskenteleviä henkilöitä toimimaan aktiivisesti huumeita vastaan kaikilla sektoreilla ja tuoda uutta tietoa maahanmuuttajanuorten asenteista huumeisiin ja alkoholiin.

Opinnäytetyöprosessi alkoi intressien selvittelyllä. Meitä kiinnostavia tutkimuskohteita tuntui löytyvän paljon. Aihepiiri - venäjänkieliset nuoret, vapaa-ajan vietto ja päihteet - oli kuitenkin alusta lähtien selvä. Aihepiirin valintaan vaikuttivat meidän omat kokemuksemme vapaaehtoisina nuorten parissa. Meitä kiinnosti moni asia, kuten maahanmuuttajanuorten kotoutuminen, syrjintä, nuorten vapaa-ajan vietto, päihteet ja ennaltaehkäisevä päihdetyö.

Yhteistyökumppanin löytäminen oli vaikeaa, mutta lopuksi se löytyi. Apu tuli Most ry:ltä, jossa olemme olleet vapaaehtoisina monta vuotta ja josta tuli meidän yhteistyökumppanimme. Opinnäytetyöstä tuli siten työelämälähtöinen. Opinnäytetyömme tekoprosessi on edennyt vaihtelevalla menestyksellä.



Opiskelijalle keskeinen ongelma on usein aiheen valinta, aiheen rajaaminen ja tutkimusongelman täsmentäminen. Aiheen tulisi olla tarpeeksi motivoiva ja mielenkiintoinen, jotta innostus säilyy koko prosessin ajan. (Heikkilä 2001, 24.)

Oman oppimisen kannalta tutkimuksen tekeminen ja materiaalin löytäminen ovat olleet opettavia ja antoisia kokemuksia. Olemme oppineet paljon tutkimuksen teosta ja kehittyneet tieteellisessä ajattelussa. Opinnäytetyön tekeminen parina vaatii ymmärrystä, luottamusta ja joustavuutta. Työskentelyssä nuorten parissa olemme kehittäneet omia vuorovaikutustaitojamme, nuoret ovat kukin erilaisia ja tarvitsevat erilaisia lähestymistapoja.

Opinnäytetyössämme mielenkiintoisin kohta oli kyselyn tekeminen ja tulosten tarkastelu. Tulosten analysointi oli haastavaa, sen prosessissa tuli esille monia tunteita ja ajatuksia meidän yhteiskunnastamme, maahanmuuttajanuorten asemasta Suomessa ja heidän todennäköisestä arkielämästään.

## LÄHTEET

- Aalberg, Veikko & Siimes, Martti 1999. Lapsesta aikuiseksi. Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Helsinki: Nemo.
- Aaltonen, Marjo; Ojanen, Tuija; Vihunen, Riitta & Vilen, Marika 2003. Nuoren aika. Helsinki: WSOY
- Aalto-Setälä, Terhi; Marttunen, Mauri & Pelkonen, Mirjami 2003. Nuorten päihdehäiriöiden varhaistunnistaminen. Tietoa nuorten kanssa työskenteleville aikuisille. Viitattu 17.10.2008.  
[http://www.ktl.fi/attachments/suomi/julkaisut/ohjeet\\_ja\\_suosituksset/paihd\\_ehairiot.pdf](http://www.ktl.fi/attachments/suomi/julkaisut/ohjeet_ja_suosituksset/paihd_ehairiot.pdf)
- Alitolppa-Niitamo, Anne 1994. Kun kulttuurit kohtaavat. Helsinki: Sairaanhoidajien koulutussäätiö, Suomen mielenterveysseura.
- Alkula, Tapani; Pöntinen, Seppo & Ylöstalo, Pekka 1994. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Porvoo: WSOY.
- Burkin M.M. & Goranskaja S.V. 2002. Osnovy narkologii. Petrozavodsk: ”Karelija”.
- Heikkilä, Tarja 2001. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.
- Heinänen, Marja 2004. Kotiin Helsinkiin-entisten Neuvostoliiton alueelta saapuneet maahanmuuttajat-projekti. Raportti ajalta 1.2.1999–31.12.2003. Helsinki: Helsingin kaupunki.
- Helsingin kaupungin tietokeskus 2009. Helsingin ulkomaalaisväestö vuonna 2009. Viitattu 20.01.2010.  
[http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/09\\_11\\_26\\_Tilastoja\\_40\\_Tikkanen.pdf](http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/09_11_26_Tilastoja_40_Tikkanen.pdf)
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2005. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Huoponen, Kaarina; Peltonen, Heidi; Mustalampi, Saini & Koskinen-Ollonqvist, Pirjo 2001. Päihteiden käytön ehkäisy: opas koulujen ja sidosryhmien Helsinki: Opetushallitus, Stakes, Terveystieteiden tutkimuskeskus yhteistyöhön.
- Jasinskaja-Lahti, Inga & Liebkind, Karmela 2006. Venäjänkielisten maahanmuuttajanuorten perhearvot ja identiteetti. Teoksessa Karmela Liebkind (toim.) Monikulttuurinen Suomi. Helsinki: Gaudeamus, 124–137.

- Kemppinen, Pertti 1997. Nuori minänsä vankina. 1. osa alkoholi, imppaaminen, lääkkeet, huumeetkielteinen elämä. Vantaa: Kustannusvalmennus.
- Komscha, Helena & Metsomäki, Anu 2003. Nuorten käsityksiä päihdekasvatuksesta. Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyö, Helsinki.
- Kuosmanen, Sari 2002. Maahanmuuttajanuorten kytkeytyminen suomalaisnuorten kulttuuriin. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Liebkind, Karmela; Mannila, Simo; Jasinskaja-Lahti, Inga; Jaakkola, Magdalena; Kyntäjä, Eve & Reuter, Anni 2004. Venäläinen, virolainen ja suomalainen: kolmen maahanmuuttajaryhmän kotoutuminen Suomeen. Helsinki: Gaudeamus.
- Maahanmuuttajien neuvontapisteen vuosiraportti 2005. Helsingin kaupungin sosiaalivirasto. Itäinen sosiaaliasema.  
<http://www.hel.fi/wps/wcm/resources/file/ebe6b041b930bf6/Vuosiraportti2005.pdf>
- Masalov, Dmitry 2009. Leningradin alueen päihdeyksikön johtava psykologi-narkologi Dmitry Masalovin haastattelu 15.12.2009. Most ry:n tiloissa.
- Mikkola, Pirjo & Heino, Lisbet 1997. Maahanmuuttajalasten sopeutuminen peruskouluun. Turku: Turun opettajankoulutuslaitos.
- Most ry 2009. Most ry:n toimintakertomus. Helsinki.
- Männistö, Yrjö 1990. Kulttuurinvaihdos lapsen ja nuoren elämässä. Seminaari Valtionhallinnon kehittämiskeskuksessa Helsingissä 17.11.1989. Helsinki: Yhteiset Lapseemme.
- Nuorten päihdeongelmien kohtaaminen 1992. Työkirja ammattiauttajille. Helsinki: Sosiomedia.
- Petrovskaja, Vlada 2009. Most ry:n vaapaehtoinen Vlada Petrovskajan haastattelu 29.10.2009. Most ry:n tiloissa.
- Pettersson Maria 2008. Pääkaupunkiseudun nuoret venäläiset viettävät vapaa-aikansa omissa piireissään. Helsingin Sanomat 28.1.2008. Helsinki
- Seppälä, Pauliina & Mikkola, Tomi 2004. Huumeet Internetissä ja nuorisokulttuureissa. Havaintoja huumeisen merkityksistä ja riskikäsitteistä käyttäjäpiireissä. Helsinki: Stakes
- Soikkeli, Markku 2002. Miten puhua huumeista. Helsinki: Stakes.
- Tanttu, Jekaterina 2008. Selvitys vähemmistövaltuutetulle. Venäjänkielisenä Suomessa 2008. Elektroninen versio.

- Työministeriö 2005. Kala kuivalla maalla. Kotoutuminen maahanmuuttajan näkökulmasta. Etnisten suhteiden neuvottelukunta. Helsinki: Työministeriö.
- Uusitalo, H . 1996. Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. Helsinki : WSOY.
- Väistö, Pirjo 2001. Spiidi, jyvä, happo ja ruoho. Nuorten lisääntyvä päihteiden käyttö haasteena opiskelijahuollolle ja koulutuksellisen syrjäytymisen ehkäisylle ammatillisissa oppilaitoksissa Lahden alueella. Pro gradu-tutkielma Tampereen yliopisto, Terveystieteen laitos.

## LITTEET

## LITTE 1

## АНКЕТА/PÄIHDEKYSELY

Дорогой друг! Просим тебя поучаствовать в анонимном опросе учащихся города Хельсинки. Прочитай вопросы и обведи кружком ( или подчеркни) ответы, с которыми ты согласен./ Hyvä ystävä! Pyydämme Sinua osallistumaan nimettömänä kyselyyn. Lue kysymys ja ympyröi (tai alleviivaa) mielipidettäsi lähinnä oleva vaihtoehto.

Тебе лет / Ikä: 13 14 15 16 17 18 :

Пол/ Sukupuoli: М /mies Ж/ nainen

Твой уровень знания финского языка/Suomen kielen taito: \_\_\_\_\_

В каком учебном заведении ты учишься? /Opiskeletko jossain?

а) не учусь/ en б) учусь /opiskelen в) работаю/ käyn työssä

В свободное время ты предпочитаешь/ Vapaa-ajalla sinä mieluiten pidät parhaana (katsot parhaaksi):

а) смотреть телевизор/ katsoa televisiota б) интернет, компьютер /istua internetissä, tietokoneella в) читать/ lukea г) проводить время с друзьями/ viettää aikaa kavereiden seurassa д) заниматься каким-либо делом/ tehdä jotakin е) спорт/ uhreilu

1. О наркотиках знаю (слышал)/ Päihhteistä tiedän tai olen kuullut niistä

ДА/kyllä НЕТ/ei

2. Перечисли наркотические вещества, которые знаешь (слышал)/

Luettele huumaavia aineita, joista sinulla on tietoa tai joista olet kuullut

3. Твое отношение к людям, употребляющим наркотики/

Miten suhtaudut ihmisiin, jotka käyttävät huumeita?

а) положительное/ myönteisesti б) отрицательное/ kielteisesti

с) мне все равно/ yhdentekevästi

4. Почему люди начинают употреблять наркотики?/Miksi ihmiset alkavat käyttää huumeita?

- а) мода/ se on muodikasta                      б) любопытство/ ihmiset ovat uteliaita  
 в) не отстать от сверстников / yhteenkuuluvuutta    г) от скуки/ ei ole muutamaakaan tekemistä    д) по глупости/ tyhmyyksissään            е) получение кратковременного удовольствия / tilapäisen hyvän fiiliksen saamiseen            ж) убежать от проблем/ ne auttavat varautumaan paineista            з) за компанию/ huumeiden käyttö lisää kaveriporukan

5. Какова опасность применения наркотиков для жизни и здоровья людей? /

Mikä on huumeiden käytön vaara ihmisten elämälle ja terveydelle?

- а) очень опасны, быстро развивается, зависимость/ ne ovat vaarallisia, koska riippuvuus syntyy nopeasti  
 б) когда - как, зависит от того, какой наркотик употребляют/ se riippuu siitä, mitä huumeainetta käytetään  
 в) не очень опасны, зависит от человека, от его силы воли; от наркотиков можно отказаться/ ne eivät ole vaarallisia, riippuu ihmisestä, hänen omasta tahdosta; niiden käytön voi helposti lopettaa  
 г) не очень опасны, людей можно вылечить/ ne eivät ole kovin vaarallisia, ihmisiä voi hoitaa

6. Каковы, по-твоему, наиболее вероятные осложнения от применения наркотиков?/

Mitä huumeiden käytön todennäköisiä seurauksia on?

- а) бесплодие, импотенция/ hedelmättömyys (impotenssi)  
 б) слабоумие, психоз/ psykoosi, dementia  
 в) заражение ВИЧ инфекцией, гепатитом/ Hiv- tai hepatiittitartunta  
 г) смерть/ kuolema  
 д) не знаю/ en tiedä

7. Есть ли в твоём ближайшем окружении знакомые: /Onko lähiympäristössäsi tuttuja:

- а) не пробовавшие наркотические вещества?/ jotka eivät ole kokeilleet huumeita  
 б) пробовавшие наркотические вещества один или несколько раз? / ovat kokeilleet huumeita kerran tai monta kertaa?

в) употребляющие наркотические вещества постоянно? /käyttävät huumeita jatkuvasti

8. В каком возрасте, по твоему мнению, происходит первая проба наркотического вещества? /Minkä ikäisenä mielestäsi tapahtuu ensimmäinen huumeaineiden kokeilu? \_\_\_\_\_

9. Кто, по твоему мнению, впервые предлагает попробовать наркотическое вещество? / Kuka mielestäsi tarjoaa huumeaineita ensimmäisen kerran?

а) друг/ ystävä б) незнакомые люди/ vieraat ihmiset в) старшие брат, сестра/ vanhempi veli/sisko г) взрослые/ aikuiset д) друзья в компании/ kaverit porukassa е) если другие, то кто?/muu? kuka \_\_\_\_\_

10. Легко ли в вашем районе приобрести наркотические вещества? /Jos haluaisit ostaa huumeita olisiko mielestäsi helppoa saada niitä?

а) очень легко/ tosi helppoa б) легко/ helppoa в) сложно / vaikeaa г) очень сложно/ tosi vaikeaa д) не знаю / en tiedä

11. Где, по твоему мнению, чаще происходит употребление наркотических веществ? / Missä mielestäsi useimmin tapahtuu huumeaineiden käyttö?

а) в школе/ koulussa б) в доме друга/ ystävän luona в) во дворе/ pihalla г) на дискотеке / yökerhossa д) в своем доме/ kotona е) возле метро/ metroasemien lähellä ж) на железнодорожном вокзале / Rautatientori

з) в другом месте (где?) muualla? Missä \_\_\_\_\_

12. Есть ли в твоём ближайшем окружении знакомые: /Onko lähiympäristössäsi tuttuja:

а) не пробовавшие алкоголь? jotka eivät ole kokeilleet alkoholia  
б) пробовавшие алкоголь один или несколько раз? /ovat kokeilleet alkoholia kerran tai monta kertaa в) употребляющие алкоголь постоянно? / käyttävät alkoholia jatkuvasti

13. В каком возрасте, по твоему мнению, происходит первая проба алкоголя?/  
Minkä ikäisenä mielestäsi tapahtuu ensimmäinen alkoholin kokeilu? \_\_\_\_\_

14. Кто, по твоему мнению, впервые предлагает попробовать алкоголь? / Kuka mielestäsi tarjoaa alkoholia ensimmäisen kerran?

- a) друг/ystävä    б) незнакомые люди/vieraat ihmiset  
в) старшие брат, сестра/ vanhempi veli/sisko    г) взрослые /aikuiset  
д) друзья в компании/ kaverit porukassa    е) если другие, то кто/ muu?  
kuka \_\_\_\_\_

15. Легко ли в вашем районе приобрести алкоголь?/ Jos haluaisit ostaa alkoholia olisiko mielestäsi helppoa saada sitä?

- а) очень легко/ tosi helppoa    б) легко/ helppoa    в) сложно/ vaikeaa    г) очень сложно/ tosi vaikeaa    д) не знаю /en tiedä

16. Где, по твоему мнению, чаще происходит употребление алкоголя?/ Missä mielestäsi useimmin tapahtuu alkoholin käyttö?

- а) в школе/koulussa                    б) в доме друга /ystävän luona                    в) во дворе/ pihalla  
г) на дискотеке /yökerhossa            д) в своем дворе/ kotona                    е) возле метро/  
metroasemien lähellä                    ж) на железнодорожном вокзале / Rautatientori  
з) в другом месте (где?) /muualla? Missä \_\_\_\_\_

17. Какую информацию ты получаешь о вреде алкоголя и наркотиков в твоём учебном заведении?/ Minkälaista tietoa saat päihdeistä ja niiden haitallisuudesta oppilaitoksessasi?

- а) скудную/ vähän tietoa    б) хорошую/ hyvää tietoa                    в) никакую/ ei mitään  
в) знание языка не позволяет слушать лекции / kielen takia en voi ymmärtää luentoja

18. Знаешь ли ты откуда можно попросить помощь, если у тебя или у твоего друга появятся проблемы с алкоголем или наркотиками? /Tiedätkö, mistä voit pyytää apua, jos sinulla tai kaverillasi on päihdeongelmia?



- а) родители /vanhemmat      б) друзья /ystävät      в) куратор учебного заведения /koulukuraattori      г) медсестра учебного заведения / terveydenhoitaja  
д) работник молодежной организации / nuorisoohjaaja/työntekijä

19. Что, по твоему мнению, необходимо сделать, чтобы наркотические вещества и алкоголь перестали вызывать интерес у молодежи?/ Mitä mielestäsi kannattaa tehdä, jotta päihteet eivät olisi nuorten kiinnostumiskohteena?

- а) доступная информация о вреде этих веществ/ tiedon saatavuus päihteiden haitallisuudesta  
б) организация кружков и клубов по интересам / erilaisten kerhojen ja seurojen toiminnan järjestäminen  
в) усиление контроля со стороны правоохранительных органов / poliisivallan vahvistaminen  
г) лишение свободы за употребление и распространение наркотиков/ vapausrangaistus huumeiden levittämisestä ja käytöstä  
д) что еще? mitä muuta? \_\_\_\_\_